

บทที่ 4

สภาพพื้นฐานทั่วไปของพื้นที่ศึกษา

การศึกษาเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน สิ่งสำคัญประการหนึ่งคือการทราบลักษณะทั่วไปของพื้นที่ศึกษา เพื่อเป็นแนวทางไปสู่การศึกษาสภาพปัญหาและผลกระทบต่อไป ในบทนี้จะนำเสนอลักษณะทั่วไปดังหัวข้อต่อไปนี้

- 4.1 สภาพทางกายภาพของพื้นที่ศึกษา
- 4.2 ประวัติศาสตร์ของอำเภว
- 4.3 สภาพเศรษฐกิจของพื้นที่ศึกษา
- 4.4 สภาพทางสังคมของพื้นที่ศึกษา
- 4.5 ทรัพยากรการท่องเที่ยว

4.1 สภาพทางกายภาพของพื้นที่ศึกษา

4.1.1 ที่ตั้งของพื้นที่ศึกษา

- จังหวัดสมุทรสงคราม ตั้งอยู่ทางภาคกลางของประเทศไทย ก่อนลงมาทางใต้ตรงชายฝั่งทะเลอ่าวไทย ด้านตะวันตก บริเวณปากแม่น้ำแม่กลอง ห่างจากกรุงเทพฯ ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ ประมาณ 65 กิโลเมตร ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 35 (ถนนพระราม 2) มีพื้นที่ 416.707 ตารางกิโลเมตร หรือ 260,441.87 ไร่ ดังแผนที่ที่ 4-1 แสดงที่ตั้งจังหวัดสมุทรสงคราม โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดราชบุรีและจังหวัดสมุทรสงคราม

ทิศใต้ ติดทะเลอ่าวไทย ตรงปากแม่น้ำแม่กลอง และจังหวัดเพชรบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดสมุทรสาคร ที่คลองพรมแดนท้องที่อำเภอเมืองสมุทรสาคร

ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดเพชรบุรี และจังหวัดราชบุรี

- อำเภออัมพวา ประกอบไปด้วย 12 ตำบล 96 หมู่บ้าน เนื้อที่ 170.164 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 40.84 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด

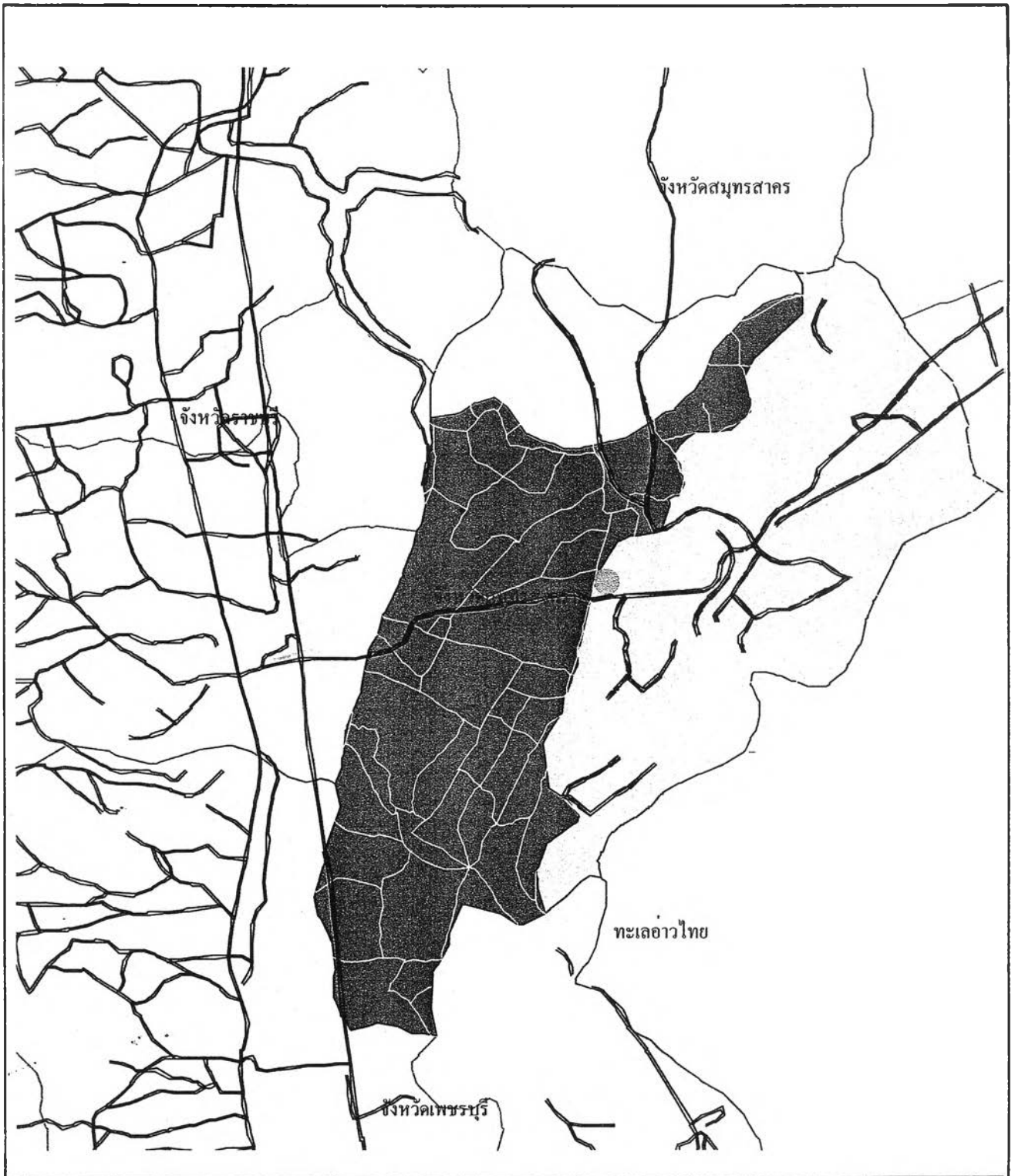
ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

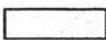

ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอเขาชัยและอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอปากท่อ และอำเภอวัดเพลง จังหวัดราชบุรี

- เทศบาลตำบลอัมพวา ตั้งอยู่ภายในอำเภออัมพวาซึ่งอำเภออัมพวานั้นตั้งอยู่ริมฝั่งตะวันออกของแม่น้ำแม่กลอง ห่างจากปากอ่าวแม่กลองประมาณ 15 กิโลเมตร และห่างจากจังหวัดสมุทรสงครามไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ตามถนน สายสมุทรสงคราม – บางแพ ระยะทาง 6 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 2.5 ตารางกิโลเมตร ดังแผนที่ที่ 4-2 แสดงที่ตั้งของเทศบาลตำบลอัมพวา

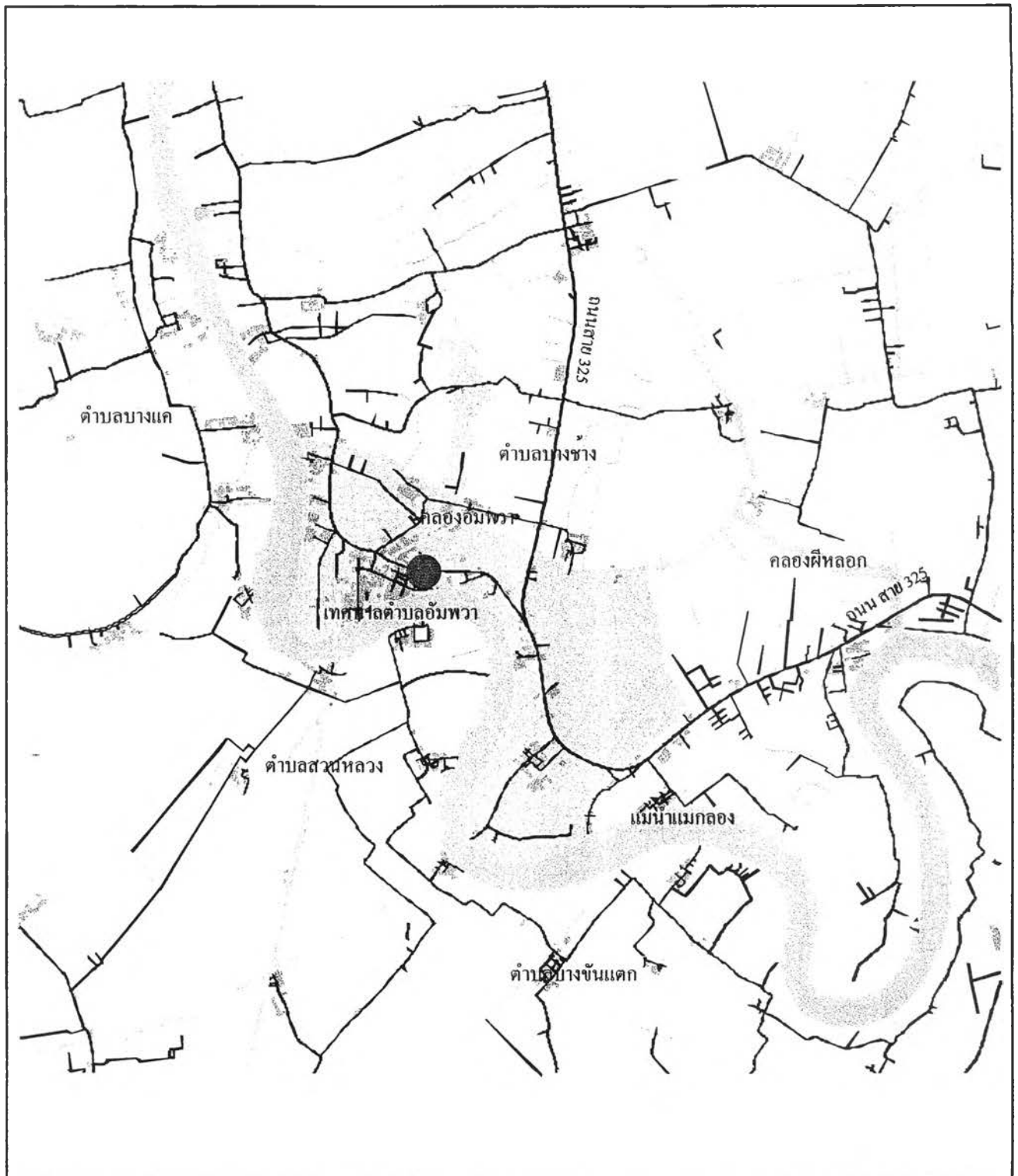

<ul style="list-style-type: none"> อำเภออัมพวา อำเภอเมืองสมุทรสงคราม อำเภอบางคนที	
--	---

แผนที่ 4-1 แสดงที่ตั้งของจังหวัดสมุทรสงคราม

การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนบริเวณเทศบาลตำบลอัมพวาและพื้นที่ใกล้เคียง

	ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
--	--

แผนที่ 4-2 แสดงที่ตั้งของเทศบาลตำบลอัมพวา

การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนบริเวณเทศบาลตำบลอัมพวาและพื้นที่ใกล้เคียง

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.1.2 ลักษณะภูมิประเทศ

ภูมิประเทศของจังหวัดสมุทรสงคราม พื้นที่โดยทั่วไปของจังหวัดสมุทรสงคราม เป็นที่ราบลุ่มริมทะเลโดยตลอด เป็นพื้นที่ราบต่ำ มีแม่น้ำลำคลองไหลผ่าน และมีฝนตกประจำ เพราะฉะนั้น พื้นที่ส่วนใหญ่ จึงเหมาะในการ ทำสวนผลไม้ต่าง ๆ เช่น องุ่น ฝรั่ง ลิ้นจี่ และ มีการเคี้ยวน้ำตาลมะพร้าว ตามสวนมะพร้าวทั่วไป บริเวณถนนสายชนบุรี ปากท่อ ยังมีการทำนาเกลือ และฟาร์มกุ้ง

สภาพของดินเป็นดินเหนียวปนทราย ไม่มีภูเขาหรือเกาะ เดิมเคยมีป่าโกงกาง ไม้ แสม ตามชายฝั่งทะเลและมีป่าจากตามปากแม่น้ำ แม่น้ำสำคัญที่ไหลผ่าน คือ แม่น้ำแม่กลองผ่าน บริเวณท้องที่อำเภอบางคนที และอำเภออัมพวา ไปออกทะเลอ่าวไทยที่ปากแม่น้ำในเขตอำเภอเมือง สมุทรสงคราม พื้นที่ชายฝั่งทะเลมีความยาวประมาณ 23 กิโลเมตร

พื้นที่จังหวัดแบ่งได้เป็น 2 ส่วน คือ พื้นที่ฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตกของแม่น้ำ แม่กลอง มีคลองธรรมชาติและคลองขุดเชื่อมต่อกันเป็นโครงข่ายทั่วพื้นที่จังหวัด มีลำคลองใหญ่น้อยมากมาย แยกจากแม่น้ำแม่กลอง 338 คลอง ถ้าประโคง 1,947 ถ้าประโคง กระจายอยู่ทั่วพื้นที่ ทำหน้าที่ระบายน้ำระหว่างพื้นที่ส่วนบนกับชายฝั่งทะเล ทำให้เกิดความสะดวกในด้านการคมนาคม ทางน้ำ และการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ในแต่ละวันจะมีน้ำขึ้นน้ำลงที่อ่าวไทย ส่งผลให้เกิด น้ำทะเลหนุนเข้ามาตามแม่น้ำ และ คลองต่าง ๆ จึงมีผลให้พื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม แบ่งสภาพ น้ำได้ 3 เขต ดังแผนที่ 3-3 แสดงภูมิประเทศของจังหวัดสมุทรสงคราม คือ

- เขตน้ำเค็ม เป็นพื้นที่ริมฝั่งทะเลเข้ามาประมาณ 3 กิโลเมตร สภาพน้ำเป็นน้ำเค็ม ได้แก่พื้นที่ในเขตอำเภอเมืองสมุทรสงคราม

- เขตน้ำกร่อย เป็นพื้นที่ถัดจากเขตน้ำเค็มเข้ามาประมาณ 3 กิโลเมตร สภาพน้ำ เป็นน้ำกร่อย ได้แก่ พื้นที่ ในเขตอำเภอเมืองสมุทรสงคราม และเขตอำเภออัมพวา ตอนใต้

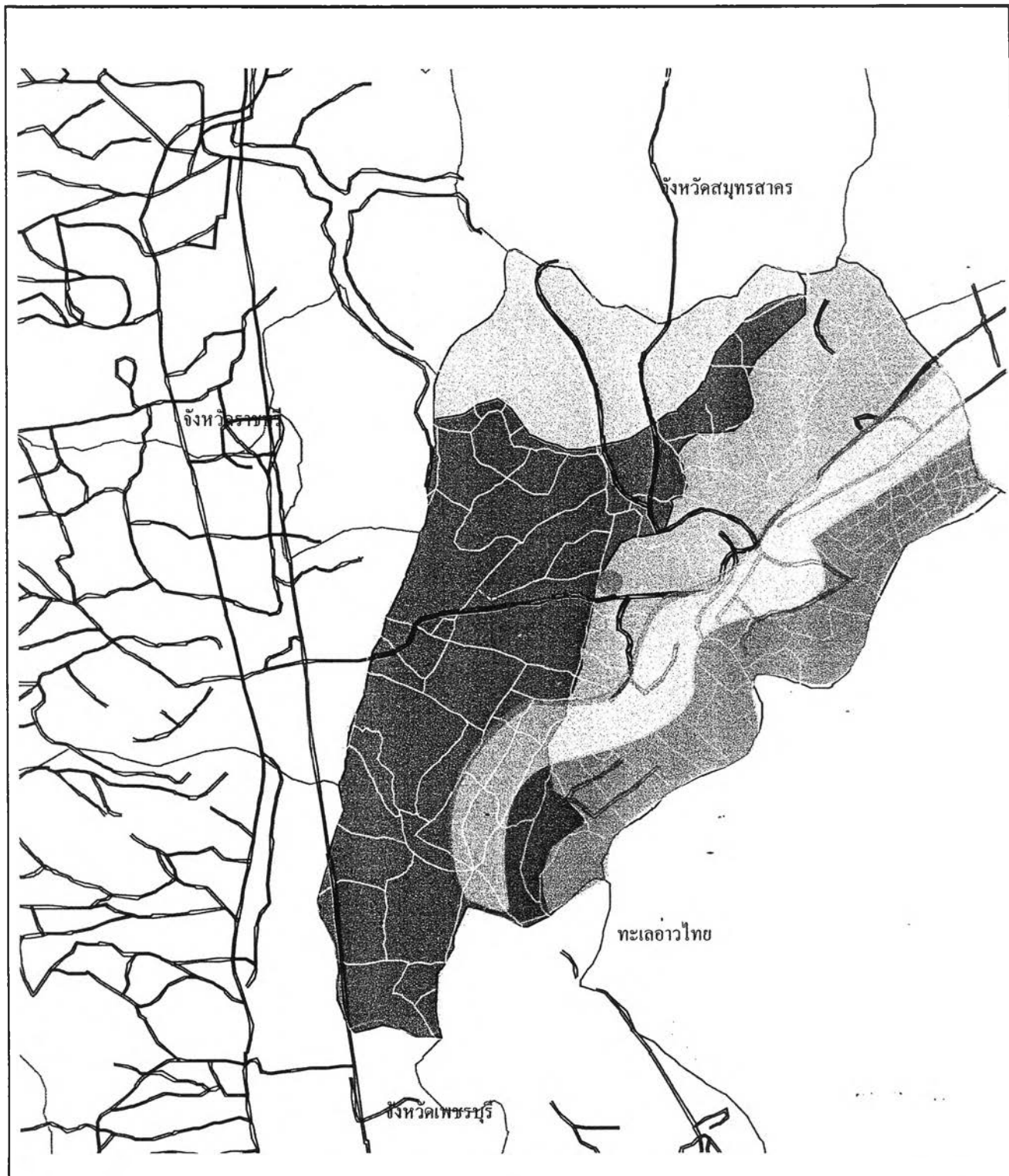
- เขตน้ำจืด เป็นพื้นที่ถัดจากเขตน้ำกร่อย สภาพน้ำเป็นน้ำจืด สามารถนำไปใช้ ประโยชน์ในการอุปโภค บริโภค ได้แก่ พื้นที่ในเขตอำเภออัมพวาตอนเหนือ และ อำเภอบางคนที

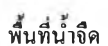
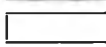
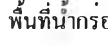
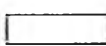
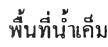
ภูมิประเทศของเทศบาลตำบลอัมพวา เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ มีแม่น้ำแม่กลองเป็นแม่น้ำสายสำคัญไหลผ่านทางด้านทิศใต้และตะวันตก มีลำคลองน้อยใหญ่เป็นจำนวนมากแยกจากแม่น้ำแม่กลองกระจายอยู่ทั่วไปทั้งพื้นที่อำเภอนั้นประมาณ 143 สาย ส่วนที่ไหลผ่านเทศบาลตำบลอัมพวา คือ คลองอัมพวา คลองวัดนาวัง คลองวัดบางกะพ้อม คลองบางจาก คลองลัดดาโชติ สภาพของดินเป็นดินเหนียวปนทรายพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นสวนผลไม้ คือ สวนลิ้นจี่ ส้มโอ มะพร้าว มะม่วง และได้รับอิทธิพลจากน้ำทะเลหนุน น้ำไหลขึ้นลงตลอดปีจึงมีสภาพนิเวศวิทยาที่น่าสนใจ

การใช้ประโยชน์ที่ดิน จากผังเมืองรวมอำเภออัมพวา ผังการใช้ที่ดินมีการกำหนดให้พื้นที่บริเวณตลาดเทศบาล และด้านหลังคลองอัมพวาบริเวณถนนประชาอุทิศ เป็นพื้นที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง ซึ่งปัจจุบันพื้นที่ดังกล่าวยังคงเป็นพื้นที่ใช้เพื่อการเกษตรและจะได้รับการพัฒนาเพื่อเป็นพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์และส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ส่วนพื้นที่ตลอดริมคลองอัมพวาไปจนถึงวัดพระยาญาติเป็นพื้นที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก การใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตเทศบาล ปี พ.ศ. 2537 จากรายงานการประเมินผลผังเมืองรวมเมืองอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ปี พ.ศ. 2537 สรุปการใช้ประโยชน์ที่ดินจากพื้นที่รวมทั้งหมด 11,089.40 ไร่ ดังแผนที่ 4-4 แสดงผังเมืองรวมอัมพวาได้ดังนี้

- การพาณิชย์กรรม	82.4 ไร่	คิดเป็นร้อยละ	0.74	ของพื้นที่
- ที่พักอาศัย	1,153.20 ไร่	คิดเป็นร้อยละ	10.40	ของพื้นที่
- อุตสาหกรรมและคลังสินค้า	97.79 ไร่	คิดเป็นร้อยละ	0.88	ของพื้นที่
- สถาบันราชการ	15.17 ไร่	คิดเป็นร้อยละ	0.14	ของพื้นที่
- สถานับนการศึกษา	115.00 ไร่	คิดเป็นร้อยละ	1.04	ของพื้นที่
- สถาบันศาสนา	309.40 ไร่	คิดเป็นร้อยละ	2.79	ของพื้นที่
- ที่โล่งเพื่อการนันทนาการ				
และสิ่งแวดล้อม	1,451.10 ไร่	คิดเป็นร้อยละ	12.99	ของพื้นที่
- ชนบทและเกษตรกรรม	7,865.30 ไร่	คิดเป็นร้อยละ	70.92	ของพื้นที่

ซึ่งในรายงานความก้าวหน้า ครั้งที่ 4 โครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรม พื้นที่จังหวัดสมุทรสงคราม รายงานปรับผังการใช้ที่ดินให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และชุมชนที่เป็นพื้นที่เกษตรกรรมชุมชนริมน้ำ และการใช้ที่ดินแบบผสมผสานหนาแน่นปานกลางมากขึ้น มีการพิจารณาข้อกำหนดในเรื่องระยะถอยร่นจาก ลำคลอง 6 เมตร ให้มีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับลักษณะการตั้งถิ่นฐานแบบชุมชนริมน้ำ มีการกำหนดรูปแบบสถาปัตยกรรมที่เหมาะสม คงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของชุมชนริมน้ำ คำนึงถึงผลกระทบ ในการกำหนดแนวถนนตัดใหม่ และสะพานข้ามแม่น้ำแม่กลองแห่งใหม่ดังแผนที่ 4-3 แสดงผังเมืองรวมเทศบาลตำบลอัมพวา

	อำเภออัมพวา		พื้นที่น้ำจืด
	อำเภอเมืองสมุทรสงคราม		พื้นที่น้ำกร่อย
	อำเภอบางคนที		พื้นที่น้ำเค็ม

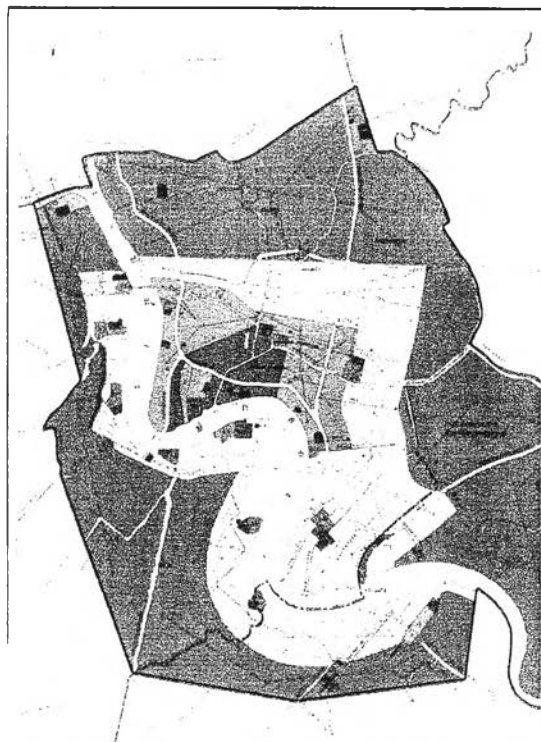

แผนที่ 4-3 แสดงภูมิประเทศของจังหวัดสมุทรสงคราม

การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนบริเวณเทศบาลตำบลอัมพวาและพื้นที่ใกล้เคียง

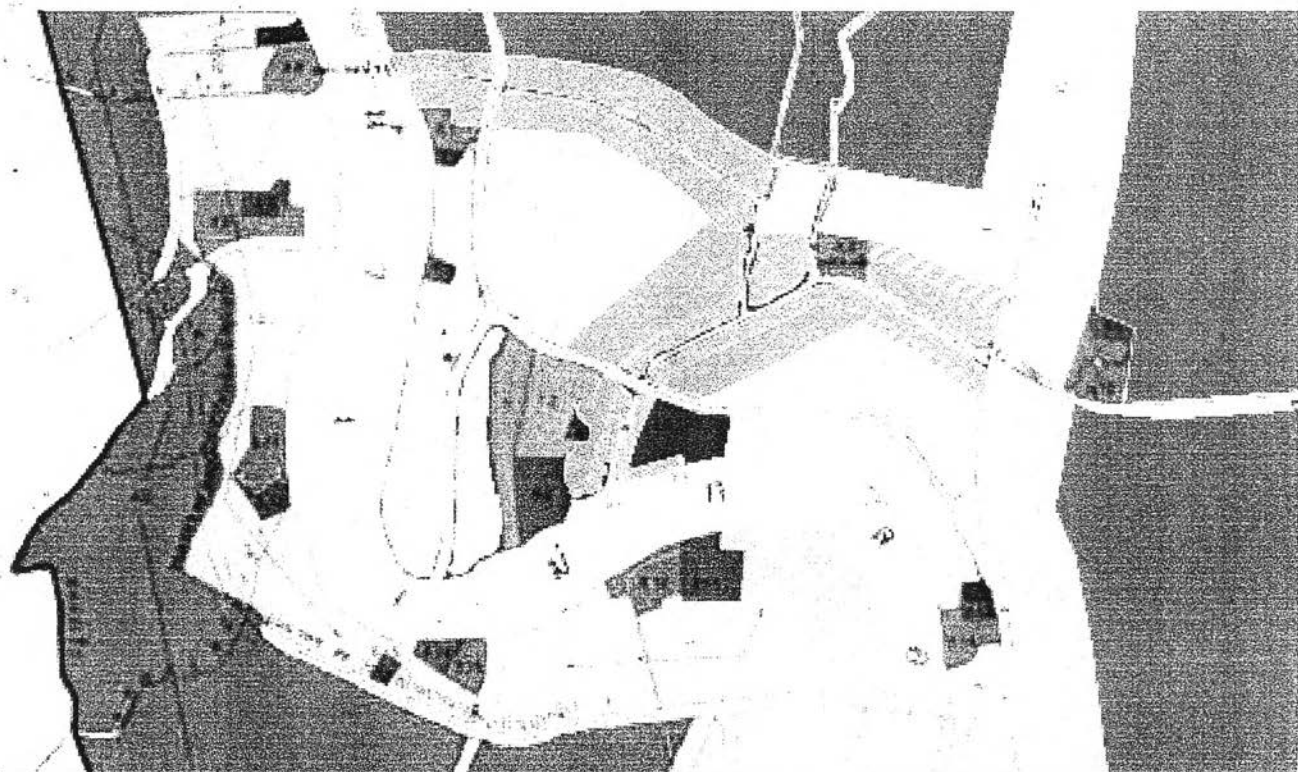

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผังเมืองรวมเทศบาลตำบลอัมพวา 2545

ปรับปรุงผังเมืองรวมอัมพวา 2545-2550

<p>มาตรา</p> <p>เส้นสีแดง</p> <p>เส้นดำ</p> <p>เส้นเขียว</p> <p>เส้นน้ำเงิน</p> <p>เส้นส้ม</p> <p>เส้นฟ้า</p> <p>เส้นชมพู</p> <p>เส้นม่วง</p> <p>เส้นเทา</p> <p>เส้นขาว</p>	<p>สีน้ำตาล</p> <p>สีเทาเข้ม</p> <p>สีเทา</p> <p>สีเทาอ่อน</p> <p>สีครีม</p> <p>สีเหลือง</p> <p>สีส้ม</p> <p>สีชมพู</p> <p>สีม่วง</p> <p>สีฟ้า</p> <p>สีน้ำเงิน</p> <p>สีเขียว</p> <p>สีแดง</p>	<p>พื้นที่ว่างเปล่า</p> <p>พื้นที่เกษตรกรรม</p> <p>พื้นที่อยู่อาศัย</p> <p>พื้นที่พาณิชยกรรม</p> <p>พื้นที่ราชการ</p> <p>พื้นที่อุตสาหกรรม</p> <p>พื้นที่สวนสาธารณะ</p> <p>พื้นที่น้ำ</p> <p>พื้นที่ป่าไม้</p> <p>พื้นที่โบราณสถาน</p> <p>พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม</p>	<p>เขตเทศบาลตำบลอัมพวา</p> <p>เขตเทศบาลเมืองอัมพวา</p> <p>เขตเทศบาลเมืองอัมพวา</p> <p>เขตเทศบาลเมืองอัมพวา</p> <p>เขตเทศบาลเมืองอัมพวา</p> <p>เขตเทศบาลเมืองอัมพวา</p> <p>เขตเทศบาลเมืองอัมพวา</p> <p>เขตเทศบาลเมืองอัมพวา</p>	<p>ผังเมืองรวมเทศบาลตำบลอัมพวา</p> <p>ปี 2550</p> <p>นาย ก. ก. นายกเทศมนตรี</p> <p>นาย ข. ข. รองนายกเทศมนตรี</p> <p>นาย ค. ค. ปลัดเทศบาล</p> <p>นาย ง. ง. สมาชิกสภาเทศบาล</p> <p>นาย จ. จ. สมาชิกสภาเทศบาล</p> <p>นาย ฉ. ฉ. สมาชิกสภาเทศบาล</p> <p>นาย ช. ช. สมาชิกสภาเทศบาล</p> <p>นาย ซ. ซ. สมาชิกสภาเทศบาล</p> <p>นาย ฅ. ฅ. สมาชิกสภาเทศบาล</p> <p>นาย ฉ. ฉ. สมาชิกสภาเทศบาล</p> <p>นาย ซ. ซ. สมาชิกสภาเทศบาล</p> <p>นาย ฅ. ฅ. สมาชิกสภาเทศบาล</p>	<p>N</p> <p>E</p> <p>S</p> <p>W</p>
---	---	--	--	---	-------------------------------------

แผนที่ 4-4 แสดงผังเมืองรวมเทศบาลตำบลอัมพวา

การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนบริเวณเทศบาลตำบลอัมพวาและพื้นที่ใกล้เคียง

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.1.3 ภูมิอากาศ

ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้จากทะเลอันดามัน และ ลมฝ่ายใต้จาก อ่าวไทย จึงทำให้ฝนตกในฤดูฝนในปริมาณมากพอสมควร ประกอบกับอยู่ใกล้ทะเล จึงมีความชุ่มชื้นอยู่เสมอ ในฤดูหนาวอากาศไม่หนาวจัด และฤดูร้อนไม่ร้อนจัดจนเกินไป อุณหภูมิเฉลี่ยประมาณ 28 องศาเซลเซียส ฤดูร้อนเริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเมษายน ฝนตกชุกประมาณเดือนพฤษภาคม ถึงเดือนพฤศจิกายน

4.1.4 การคมนาคม

การเดินทางในเทศบาลตำบลอัมพวาและพื้นที่ใกล้เคียง มีการคมนาคม 2 ทางหลัก ได้แก่การคมนาคมทางบกและการคมนาคมทางน้ำ โดยมีรายละเอียดดังนี้

- เส้นทางคมนาคมทางบก ดังแผนที่ 4-5 แสดงเส้นทางคมนาคมทางบก ประกอบด้วย
  - 1) ทางรถยนต์ มีทางหลวงแผ่นดินทั้งหมด 4 สาย ประกอบด้วย
    - เส้นทางหมายเลข 35 เป็นเส้นทางรถยนต์ สายธนบุรี - ปากท่อ (พระราม 2) ระยะทางจากกรุงเทพฯ - สมุทรสงคราม ประมาณ 65 กม. สายสมุทรสงคราม - สมุทรสาคร อีกระยะทางประมาณ 32.50 กม.เป็นเส้นทางคมนาคมติดต่อกับ กรุงเทพฯ มาที่เทศบาลฯ ใช้เวลาการเดินทางประมาณ 1 ชั่วโมง 20 นาที และเทศบาลฯ อยู่ห่างจากตัวจังหวัดสมุทรสงคราม 6 กิโลเมตร ใช้เวลาในการเดินทาง ประมาณ 5-10 นาที
    - เส้นทางหมายเลข 325 เป็นทางหลวงแผ่นดิน สายสมุทรสงคราม – ดำเนินสะดวก บางแพ เริ่มจาก กม.ที่ 28 ของถนนเพชรเกษมผ่าน อ.บางแพ และ อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี ไปยัง อ.บางคนที จ.สมุทรสงคราม ระยะทาง 42 กม. เป็นเส้นทางคมนาคมติดต่อกับตัวเมืองฯ มาที่เทศบาลตำบลอัมพวา ใช้เวลาการเดินทาง ประมาณ 5-10 นาที
    - เส้นทางคมนาคม สายสมุทรสงคราม - ปากท่อ ซึ่งเป็นทางหลวงจังหวัดระยะทางทั้งสิ้น 20 กม.
  - 2) ทางรถยนต์โดยสารประจำทาง

จากกรุงเทพฯ จากสถานีขนส่งสายใต้ คือ รถปรับอากาศประจำทาง สาย 996 สีฟ้า กรุงเทพฯ – อัมพวา - ดำเนินสะดวก รถออกทุก 20 นาที ตั้งแต่เวลา 05.40 – 21.00 น. หรือ สาย 967 สีส้ม กรุงเทพฯ – สมุทรสงคราม โดยต้องลงที่ตัวเมืองแล้วนั่งรถสองแถว สมุทรสงคราม – โรงเจ

อัมพวา มาอีกต่อหนึ่ง และจากสถานีขนส่งสายเหนือ คือสาย 972 กรุงเทพฯ - สมุทรสงคราม มาลงที่ตัวเมืองแล้วต่อรถสองแถวหรือสามล้อ อีกเช่นกัน

นอกจากรถโดยสารณะแล้ว ยังสามารถ นั่งรถตู้ กรุงเทพฯ - แม่กลอง รถออกทุก 30 นาที ตั้งแต่ 07.00 - 20.00 น. โดยคิวรถอยู่ที่ อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ, หน้าห้างเมอร์รี่คิงส์เก่าสาขา ปิ่นเกล้า, และ คิวรถตรงข้ามสถานีขนส่งสายเหนือ หมอชิตใหม่ โดยลงที่ตัวเมืองฯ แล้วต่อรถอีก เช่นกัน

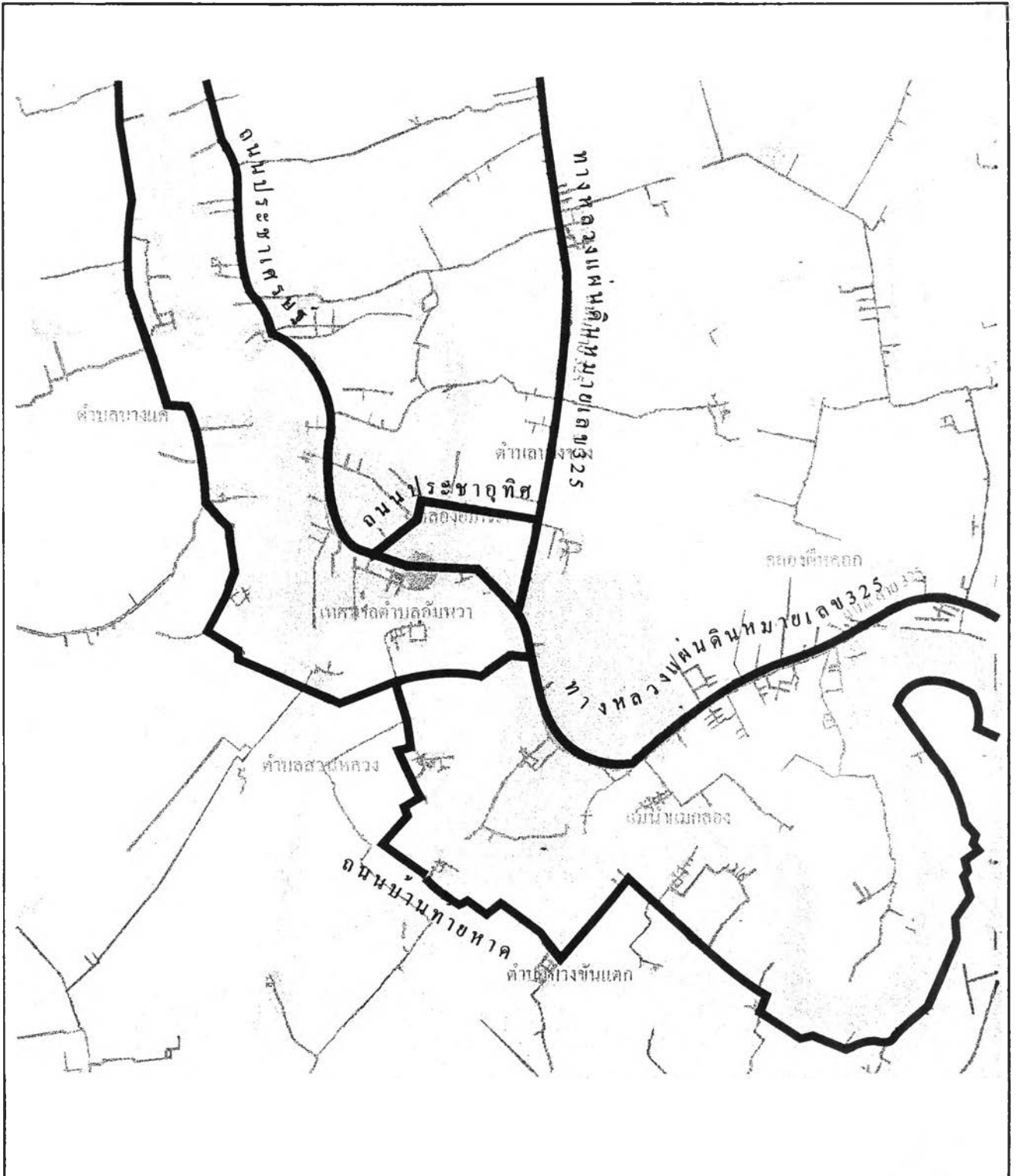
3) ทางรถโดยสารภายในจังหวัด ต้นสายอยู่ที่เมืองแม่กลอง ดังนี้

- สาย 333 ปลายทางบางนกแขวก รถออกทุกๆ 30 นาที ผ่านวัดบางกะพ้อม เข้าอัมพวา สุดปลายทางที่บางนกแขวก
- รถสองแถวสายโรงเจอัมพวา-แม่กลอง จากอำเภอเมืองสมุทรสงคราม ผ่านตลาดอัมพวาไปสู่สายที่โรงเจอัมพวา
- รถสามล้อ บริการรับจ้างทั่วไป โดยจอดรอบบริเวณตลาดแม่กลอง

4) ทางรถไฟ

การคมนาคมโดยทางรถไฟ มีรถไฟวันละ 17 เที่ยว ตั้งแต่เวลา 05.30 - 20.10 ปัจจุบันเป็นสายแม่กลอง - วงเวียนใหญ่ ส่วนใหญ่จะใช้สำหรับการสัญจรและขนส่งเสบียงอาหารของประชาชน การคมนาคมทางรถไฟ แบ่งเป็น 2 ตอน จากสถานีแม่กลอง อ.เมือง - สถานีบ้านแหลม อ.เมืองฯ ระยะทาง 33.10 กม. แล้วต้องลงเรือข้ามแม่น้ำท่าจีน ไปขึ้นรถไฟตอนที่ 2 จากสถานีบ้านแหลมถึงเมืองแม่กลอง ซึ่งมีวันละ 4 เที่ยว ตั้งแต่ 07.30 - 16.40 น.

หากต้องการเที่ยวแบบไปเช้าเย็นกลับโดยทางรถไฟ ควรขึ้นรถไฟที่วงเวียนใหญ่ เที่ยว 08.30 น. เพื่อเดินทางโดยรถไฟเที่ยว 10.10 น. ที่สถานีบ้านแหลม และกลับรถไฟเที่ยวสุดท้าย 15.30 น. ที่สถานีแม่กลอง ไปต่อเที่ยว 17.35 น.ที่สถานีมหาชัย สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่สถานีวงเวียนใหญ่ 0 2465 2017 สถานีมหาชัย 0 34411003 สถานี บ้านแหลม 0 3442 1311 สถานีแม่กลอง 0 3471 1906

 เส้นทางรถจักรยาน

แผนที่ 4-5 แสดงเส้นทางรถจักรยานทางบก

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

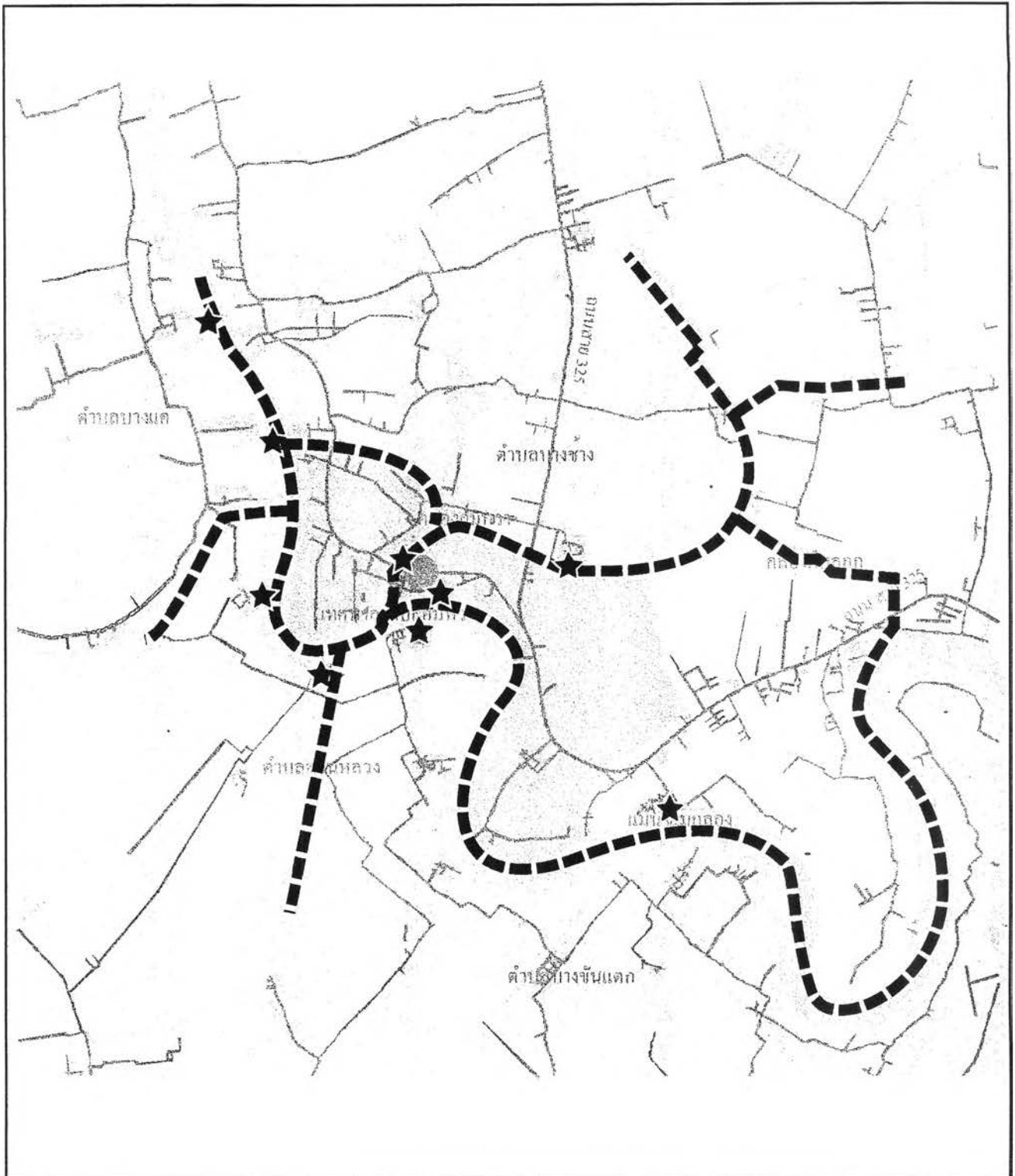
การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนบริเวณเทศบาลตำบลอัมพวาและพื้นที่ใกล้เคียง

- การคมนาคมทางน้ำ

การคมนาคมทางน้ำในจังหวัดสมุทรสงครามมีแม่น้ำไหลผ่านทั้ง 3 อำเภอ เป็นระยะทางประมาณ 30 กม. ออกสู่ปากอ่าวแม่กลอง มีคลองเล็ก ๆ อีกประมาณ 300 คลอง การคมนาคมในจังหวัดจึงใช้เรือเป็นสำคัญ ซึ่งโดยมากได้แก่ เรือยนต์ เรือหางยาว เรือแจว และมีท่าเทียบเรืออีก 7 แห่ง การติดต่อกันระหว่างจังหวัดโดยทางเรือสู่จังหวัดราชบุรี ใช้แม่น้ำแม่กลองเป็นเส้นทางคมนาคม อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ใช้เส้นทางทะเล เส้นทางคมนาคมทางน้ำดังแสดงในแผนที่ 4-6 แสดงการคมนาคมทางน้ำ

การขนส่งระหว่างจังหวัดสมุทรสงครามกับกรุงเทพฯ นั้น แต่เดิมใช้ลำคลองเช่น คลองแม่กลอง คลองภาษีเจริญ คลองอัมพวา ฯลฯ ปัจจุบันนิยมใช้เรือเดินทะเลขนส่งสินค้าขึ้นตามแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งมีเป็นประจำทุกวัน

ส่วนการคมนาคมทางน้ำในเทศบาลตำบลอัมพวา คือ ทางเรือยนต์ เทศบาลตำบลอัมพวามีท่าเทียบเรือเทศบาล 2 ท่าบริเวณตลาดสด เรือโดยสารรับจ้างคือเรือหางยาว ส่วนใหญ่นักเรียนจะใช้บริการเรือหางยาวช่วงเย็นหลังเลิกเรียนเพื่อกลับบ้าน และบริเวณหน้าสถานีตำรวจมีเรือโดยสารข้ามฟากไปยังวัดกุฎีทอง การคมนาคมโดยใช้เรือเป็นพาหนะในบริเวณเทศบาลตำบลอัมพวานั้นเป็นการคมนาคมที่สะดวกและสามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญๆ ได้ทุกแห่งในบริเวณนี้

<p>★ ท่าเรือ</p> <p>■ ■ ■ เส้นทางคมนาคมทางน้ำ</p>	
---	--

แผนที่ 4-6 แสดงเส้นทางคมนาคมทางน้ำ

การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนบริเวณเทศบาลตำบลอัมพวาและพื้นที่ใกล้เคียง

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.1.5 ทรัพยากรธรรมชาติของจังหวัดสมุทรสงคราม

- 1) แหล่งน้ำธรรมชาติ จังหวัดสมุทรสงครามมีพื้นที่ติดชายฝั่งทะเลยาวประมาณ 23 กิโลเมตร มีแหล่งน้ำธรรมชาติทั้งแหล่งน้ำผิวดิน และแหล่งน้ำใต้ดิน โดยมีแม่น้ำสายหลัก คือ แม่น้ำแม่กลอง ซึ่งมีความยาวช่วงที่ไหลผ่านจังหวัด เป็นระยะทางประมาณ 30 กิโลเมตร และมีลำคลองต่าง ๆ 338 คลอง ถ้าประโดง 1,947 ถ้าประโดงและประชาชนจังหวัดสมุทรสงครามได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำทำการเกษตรและอุปโภคบริโภค
- 2) ป่าไม้และทรัพยากรสัตว์ป่า ปัจจุบันจังหวัดสมุทรสงครามไม่มีพื้นที่สงวนแห่งชาติ ซึ่งได้ถูกเพิกถอนตั้งแต่ปี 2501 สภาพพื้นที่ที่มีเป็น พันธุ์ไม้ป่าชายเลน ก็ยังคงอยู่อย่างหนาแน่นตามสภาพพื้นที่ป่าไม้เดิม แต่ถือครองกรรมสิทธิ์โดยราษฎรในท้องที่ ต่อมาในช่วงปี พ.ศ.2527 - 2532 มีการขยายพื้นที่การเลี้ยงกุ้งกุลาดำอย่างกว้างขวางทำให้ป่าชายเลนถูกทำลายเป็นอย่างมาก แต่ในปัจจุบันก็ได้มีการปลูกและฟื้นฟูป่าชายเลนบนพื้นที่นอกชายฝั่งทะเลท้องที่ตำบลคลองโคน อำเภอเมืองสมุทรสงคราม และมีการปลูกไม้เศรษฐกิจท้องที่ ตำบลยี่สาร อำเภออัมพวา จากการแปลตีความภาพถ่ายดาวเทียม Landsat - 5 (TM) Geocoded มาตรฐาน 1: 50,000 ปี 2536 มีเนื้อที่ป่าชายเลน 5,775.00 ไร่ และปี พ.ศ.2539 มีพื้นที่ป่าชายเลน จำนวน 7,156.25 ไร่ ซึ่งมีการเพิ่มขึ้น 1,381.25 ไร่ ป่าชายเลนที่เกิดบนดินเลนงอกใหม่ นั้นจะประกอบด้วยพรรณไม้ 2 ชนิด คือ แสมขาว และลำพู ส่วนป่าเศรษฐกิจจะพบว่า ปลูกไม้โกงกางใบเล็กเป็นส่วนใหญ่ ส่วนทรัพยากรสัตว์ป่าที่พบในบริเวณป่าชายเลน มีทั้งพวกสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ได้แก่ ลิงแสม นาก ค่างขาว เป็นต้น สัตว์เลื้อยคลาน และสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ ได้แก่ กิ้งก่า เต่า เป็นต้น สัตว์น้ำ ได้แก่ หอย ปู ปลา ชนิดต่าง ๆ สัตว์จำพวกแมลง ได้แก่ หิ่งห้อย ผีเสื้อกลางคืน เป็นต้น สัตว์จำพวกนก ได้แก่ นกยาง เหยี่ยว นกกาน้ำ เป็นต้น เนื้อที่ป่าไม้คิดเป็นร้อยละ 2.75 ของพื้นที่จังหวัดสมุทรสงครามทั้งหมด ส่วนอัตราการเพิ่มของพื้นที่ป่าชายเลนจาก พ.ศ. 2536 ถึง พ.ศ. 2539 ในช่วง 3 ปี เพิ่มขึ้น 1,381.25 ไร่
- 3) ทรัพยากรชายฝั่งทะเล จังหวัดสมุทรสงครามเป็นจังหวัดที่มีแนวฝั่งทะเลติดอ่าวไทย ระยะทาง 23.3 กิโลเมตร มีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรชายฝั่ง เช่น กุ้ง หอย ปู ปลา ซึ่งชาวจังหวัดสมุทรสงครามประกอบอาชีพทำการประมงเป็นอาชีพหลัก นอกเหนือจากการทำเกษตรกรรม นอกจากนี้ยังมีป่าชายเลน จำนวน 83,900 ไร่ ก่อนปี 2500 หลังจากนั้นป่าชายเลนถูกทำลายเพื่อทำนากุ้งกุลาดำ ยังคงเหลือป่าเดิมอยู่ประมาณ 900 ไร่ และจังหวัดได้ทำโครงการปลูกป่าชายเลนขึ้นใหม่ตั้งแต่ปี

พ.ศ. 2543 เป็นต้นมา ปัจจุบันมีป่าชายเลนประมาณ 3,000 ไร่เศษ ซึ่งทำให้เป็นแหล่งอาศัยของลิง และนกต่าง ๆ มากมาย

4.1.6 สภาพสิ่งแวดล้อมและการสาธารณสุขของจังหวัด

- 1) คุณภาพน้ำและปริมาณน้ำเสีย คุณภาพน้ำในแม่น้ำแม่กลองอยู่ในเกณฑ์พอใช้ตามมาตรฐานคุณภาพน้ำประเพทที่ 3 ปริมาณออกซิเจนละลายมีค่าเฉลี่ย 5.8 มิลลิกรัม/ลิตร อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ไม่ให้ต่ำกว่า 4.0 มิลลิกรัม/ลิตร ความสกปรกในรูป BOD มีค่าเฉลี่ย 1.3 มิลลิกรัม/ลิตร อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานไว้ไม่ให้เกินกว่า 2.0 มิลลิกรัม/ลิตร และปริมาณการปนเปื้อนของแบคทีเรียกลุ่มฟีคอลโคลิฟอร์มมีค่าเฉลี่ย 3,500 หน่วย ไม่เกินกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ไม่ให้เกินกว่า 4,000 หน่วย บริเวณที่คุณภาพน้ำมีแนวโน้มเริ่มเสื่อมลงกว่าบริเวณอื่น ได้แก่ บริเวณช่วงที่ไหลผ่านชุมชนอำเภอเมืองสมุทรสงคราม โดยพบว่าปริมาณออกซิเจนละลายมีค่าต่ำกว่าปริมาณอื่นเสมอ
- 2) ปริมาณขยะและกากของเสีย จังหวัดสมุทรสงครามมีขยะและกากของเสียเกิดจากแหล่งกำเนิดหลายแห่ง ซึ่งประกอบด้วยขยะมูลฝอยที่เกิดจากกระบวนการผลิตทางเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และกิจกรรมของมนุษย์ เช่น ขยะมูลฝอยในชุมชน ของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมและขยะมูลฝอยติดเชื้อ สำหรับขยะทางน้ำมักเกิดจากผลผลิตทางการเกษตรที่ใช้งานไม่ได้ที่เกษตรกรทิ้งไว้ในแม่น้ำลำคลอง รวมทั้งขยะจากบ้านเรือนที่อยู่ริมคลองซึ่งจะลอยออกสู่ทะเล ซึ่งทั้งจังหวัดจะมีปริมาณขยะวันละ 100 ตัน/วัน ซึ่งนำไปทิ้งในที่ทิ้งขยะของเทศบาลเมืองสมุทรสงคราม เทศบาลตำบลอัมพวา และเทศบาลตำบลเหมืองใหม่
 ขณะนี้จังหวัดสมุทรสงครามได้มอบหมายให้เทศบาลเมืองสมุทรสงคราม ดำเนินการจัดทำศูนย์กำจัดขยะรวมของจังหวัดสมุทรสงคราม ตามนโยบายของกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ซึ่งได้จัดทำโครงการเพื่อรองรับงบประมาณในการดำเนินการจากกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ แล้ว ขณะนี้อยู่ในระหว่างการพิจารณาดำเนินการของกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ
- 3) การจัดการน้ำเสีย ในเขตเทศบาลเมืองและพื้นที่ใกล้เคียงยังไม่มี การก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสีย ทำให้น้ำเสียจากแหล่งชุมชน ได้แก่ ที่อยู่อาศัยย่านพาณิชย์กรรม ซึ่งมีปริมาณน้ำเสียโดยเฉลี่ยประมาณ 7,411 ลูกบาศก์เมตร/วัน ซึ่งน้ำเสียทั้งหมดจะไหลลงท่อ ระบายน้ำ และถูกปล่อยลงสู่น้ำแม่กลอง ลำคลอง หรือลำประโดง สาธารณะในเขตเทศบาลเมือง

- 4) การกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล ปัจจุบันเทศบาลเมืองในจังหวัดสมุทรสงคราม มีรถเก็บขยะ รวม 10 คัน ประกอบด้วย รถแบบธรรมดา 4 คัน รถขยะ อัดท้าย 3 คัน และรถปิกอัพดัดแปลง 3 คัน ปริมาณขยะที่จัดเก็บได้ประมาณ 29 ตัน/วัน โดยคำนวณจากจำนวนขยะเฉลี่ยของ ชุมชนเมืองในประเทศไทย อยู่ที่ประมาณ 0.52 กิโลกรัม/คน/วัน ดังนั้น จึงรวมปริมาณขยะในเขตเทศบาลเมือง ได้ประมาณ 18.50 ตัน/วัน แต่เนื่องจากประชาชนที่อยู่นอกเขตเทศบาลเมืองที่เชื่อมต่อกับเทศบาลเมือง ได้ขอให้เทศบาลเมืองช่วยจัดเก็บขยะให้ด้วย รวมทั้งประชากรแฝงและนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว ดังนั้น จึงมีปริมาณขยะ เพิ่มขึ้นอีกประมาณ 10.5 ตัน/วัน รวมปริมาณขยะที่เทศบาลเมืองต้องจัดเก็บประมาณ 29 ตัน/วัน

สำหรับการกำจัดขยะในปัจจุบันเทศบาลเมืองมีสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย เป็นเนื้อที่ประมาณ 18 ไร่ ตั้งอยู่ตำบล ลาดใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ซึ่งคาดว่าจะรองรับขยะได้อีกประมาณ 3 - 5 ปี เนื่องจากได้รับงบประมาณจำนวน 53 ล้านบาท จากสำนักนโยบายและแผน เพื่อก่อสร้างระบบกำจัดขยะโดยวิธีฝังกลบแบบถูกวิธี (Sanitary Landfill) ซึ่งได้ก่อสร้างเสร็จและใช้การได้แล้ว ขณะนี้เทศบาลเมืองจะได้จัดซื้อที่ดินต่อเนื่องจากโครงการเดิมประมาณ 22 ไร่ และได้รับมอบหมายให้เป็นศูนย์ กำจัดขยะรวมของจังหวัดฯ

4.2 ประวัติศาสตร์และความเป็นมาของอัมพวา

อัมพวาเป็นเมืองที่มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์ระบุว่า เป็นเมืองที่มีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา เป็นชุมชนขนาดเล็กที่ขึ้นตรงต่อจังหวัดราชบุรี ซึ่งเป็นเมืองขนาดใหญ่มีความเจริญรุ่งเรืองมาก่อน และด้านใต้ติดต่อกับจังหวัดเพชรบุรี เป็นแหล่งโบราณคดีที่สำคัญของภูมิภาคนี้ ภายใต้อิทธิพลของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและความสำเร็จความศรัทธาในทางพระพุทธศาสนา พัฒนาต่อเนื่องกันมาทำให้เกิดการสังสมวัฒนธรรม ปรากฏร่องรอยให้อุษชนได้ศึกษาในลักษณะต่างๆ ได้แก่ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุมากมาย

ประวัติศาสตร์การก่อตั้ง อำเภออัมพวา แต่เดิมเรียกว่า “แขวงบางช้าง” อยู่ในบริเวณสวนนอก (สวนนอกหรือสวนบ้านนอกของเจ้านายวงศ์ราชินิกุล ณ บางช้าง และบางกอกเป็นสวนใน) ซึ่งอยู่ในแขวงการปกครองของแขวงเมืองราชบุรี สมัยพระเจ้าปราสาททองแห่งกรุงศรีอยุธยา (พ.ศ. 2273-2198) บางช้างเป็นชุมชนเล็กๆ แต่มีความเจริญด้านพาณิชย์กรรมและเกษตรกรรม โดยมีสภาพพื้นที่เป็นเรือกสวนและมีตลาดค้าขายใหญ่คือ “ตลาดบางช้าง” มีนายตลาดเป็นหญิงชื่อน้อย หรือท้าวแก้วผลึก (วงศ์ราชินิกุล ณ บางช้าง ในเวลาต่อมา) เป็นผู้เก็บอากรขนอน

ตลาด พี่สาวของท่านคือ “ท่านจี” เป็นมารดาของ “ท่านทอง” พระชนกของสมเด็จพระอัมริน-
 ทรามาดย์ (นาก) พระบรมราชินีในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ 1

เมื่อถึงปลายกรุงศรีอยุธยา ในแผ่นดินพระเจ้าเอกทัศ แม่กลองแยกออกจากแขวง
 เมืองราชบุรี มาตั้งเป็นเมืองที่เรียกว่า “เมืองสมุทรสงคราม” บางช่วงจึงเป็นส่วนหนึ่งของ
 สมุทรสงครามตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ในช่วงนั้นสภาพพื้นที่บางช่วงเป็นป่ากรู้งรังปะปนกับสวน มี
 ประชากรบางเบา ระยะเวลาที่เสียดูกรู้งรังมีผู้หลบภัยสงครามมากมาย เพราะสภาพพื้นที่ป่าเปลี่ยน
 เปล่าเอื้ออำนวย พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ 1 ขณะยังดำรงพระยศ
 เป็นหลวงยกกระบัตรเมืองราชบุรี ได้ทรงสมรสกับ “ท่านนาก” (สมเด็จพระอัมรินทรามาดย์) ธิดา
 ของท่านทองและท่านสั้น เมื่อกรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่าในปี พ.ศ. 2310 ทั้งสองพระองค์ได้หลบภัย
 จากพม่ามาอยู่ที่บ้านอัมพวา ระหว่างนั้น สมเด็จพระอัมรินทรามาดย์ได้ทรงประสูติพระราชโอรส
 ทรงพระนามว่า “ฉิม” ซึ่งต่อมาคือพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 เมื่อวันพุธ
 ขึ้น 7 ค่ำเดือน 4 ปีกุน หรือวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2310 และระหว่างนี้เอง กรมสมเด็จพระศรีสุดารักษ์
 (แก้ว) พระพี่นางองค์ที่ 2 ของสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ซึ่งเสด็จมาหลบภัยอยู่ที่บ้าน
 อัมพवादด้วย ได้ประสูติธิดา เมื่อวันอาทิตย์ แรม 12 ค่ำเดือน 12 ปีกุน หรือวันที่ 21 กันยายน พ.ศ.
 2310 ทรงพระนามว่า “บุญรอด” ซึ่งต่อมาคือพระศรีสุริเยนทรามาดย์ พระบรมราชินีในรัชกาลที่ 2
 ดังนั้นเมืองอัมพวาจึงเป็นสถานที่พระราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยและ
 ราชินีอีก 2 พระองค์ แห่งบรมจักรีวงศ์

จากความสำคัญดังกล่าว ทำให้อัมพวามีเจ้านายเสด็จประพาสเมืองนี้อยู่เสมอ เช่น
 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เคยเสด็จมาสร้างพระปรารักษ์ที่วัดอัมพวันเจติยาราม และ
 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อครั้งเสด็จประพาสต้นตามลำน้ำแม่กลอง ในปี พ.ศ.
 2447 ได้ทรงเสด็จขึ้นประพาสตลาดอัมพวาและวัดอัมพวาเจติยาราม

ต่อมาแขวงบางช้างได้ยกฐานะเป็นเป็นอำเภออัมพวา ตั้งตามชื่อคลองอัมพวา เมื่อ
 ปี พ.ศ. 2437 สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 เปลี่ยนแปลงระเบียบการ
 บริหารราชการแผ่นดินใหม่ อำเภออัมพวาขึ้นอยู่กับเมืองสมุทรสงคราม (ซึ่งเมืองสมุทรสงคราม
 ประกอบด้วย อำเภออัมพวา อำเภอลมทวน และอำเภอบางคนที) มณฑลราชบุรี ส่วนอำเภออัมพวา
 ได้ตั้งที่ทำการตำบลแห่งแรกอยู่ที่ปากคลองบางจาก ริมฝั่งแม่น้ำแม่กลองฝั่งตะวันออก (บ้านหลวง
 มหาดไทย แส ณ บางช้าง)

ต่อมาเมื่อประกาศใช้พระราชบัญญัติการปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 อำเภออัมพวา
 ได้แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 18 ตำบล ในปี พ.ศ. 2462 สมัยหลวงนรินทรามาดย์ (วิง สิทธิ
 เทศานนท์) เป็นนายอำเภอได้ย้ายที่ว่าการมาที่บริเวณธรณีสงฆ์ วัดท้ายตลาด (วัดร้าง) บริเวณริมฝั่ง

แม่น้ำแม่กลองฝั่งตะวันออกใกล้คลองอัมพวา ตำบลบางกะพ้อม เป็นเรือนไม้ชั้นเดียว หลังคามุงจาก ห่างจากที่เดิมประมาณ 400 เมตร

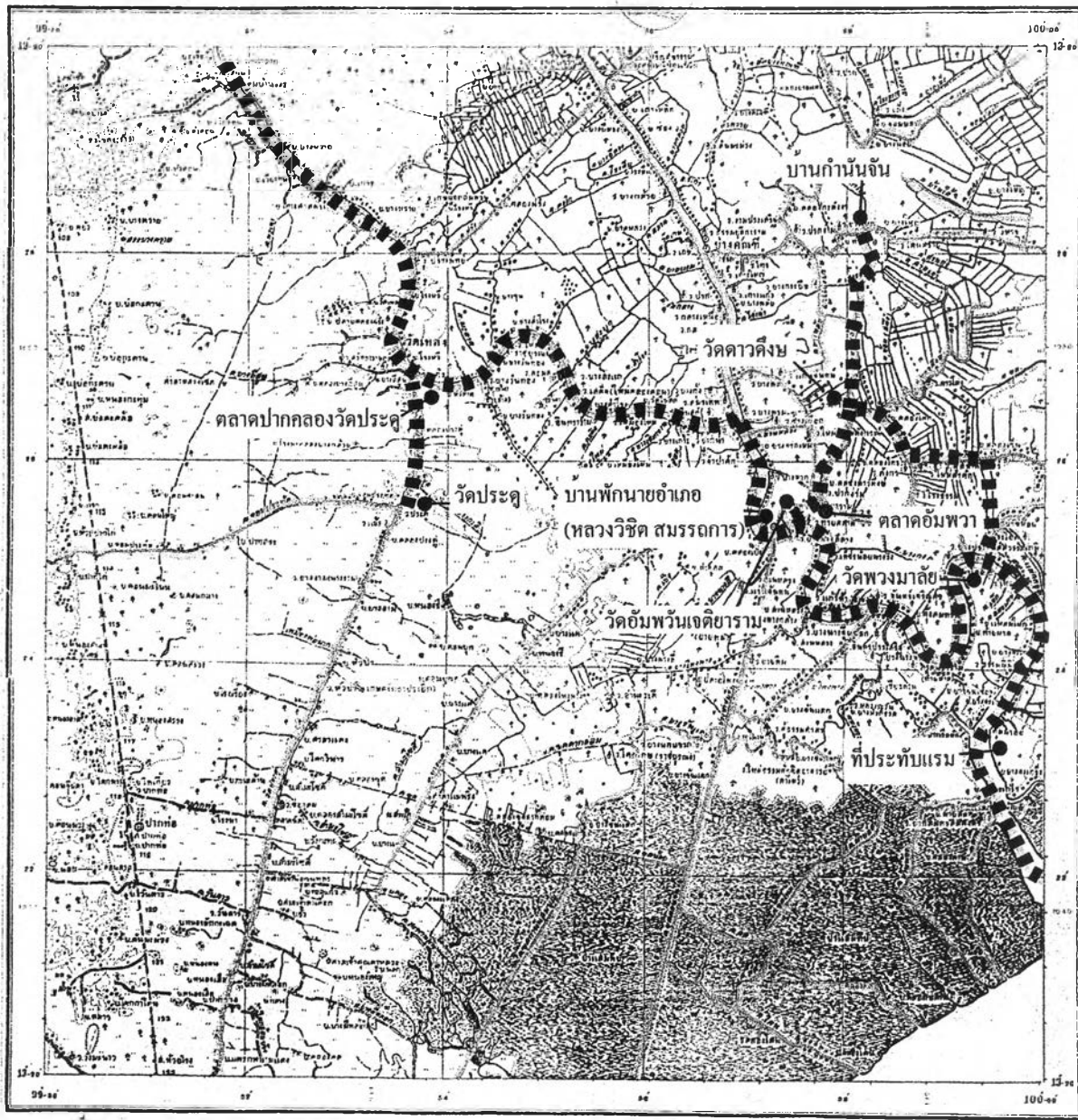
ปี พ.ศ. 2472 ชุนนิกรนรารักษ์ (นกแก้ว พัวไพโรจน์) เป็นนายอำเภอได้สร้างที่ว่าการอำเภอเป็นอาคารไม้สักกับคอนกรีตสองชั้น หลังคามุงกระเบื้อง บริเวณที่เดิมวัดท้ายตลาด และในที่สุดเมื่อ พ.ศ. 2539 ได้ทำการก่อสร้างใหม่ตามโครงการก่อสร้างอาคารที่ว่าการอำเภอเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช มหาราช เนื่องในวโรกาสฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี แล้วเสร็จเมื่อ มิถุนายน 2540 (สิทธิกร ขวัญดี, 2542) ใช้เป็นที่ว่าการอำเภอมาจนถึงทุกวันนี้

ในปี พ.ศ. 2481 ได้มีการรวมท้องที่ตำบลบางกะพ้อมเข้าด้วยเป็นตำบลอัมพวา และตั้งเป็นเทศบาลตำบลอัมพวา ในวันที่ 16 ตุลาคม 2483 และแบ่งเขตการปกครองอำเภออัมพวา เป็น 10 ตำบล ในปี พ.ศ. 2485 และปัจจุบันอำเภออัมพวาแบ่งการปกครองเป็น 11 ตำบล 1 เทศบาล ตำบล คือ เทศบาลตำบลอัมพวา ตำบลสวนหลวง ตำบลท่าคา ตำบลวัดประดู่ ตำบลเหมืองใหม่ ตำบลบางช้าง ตำบลแควอ้อม ตำบลปลายโพงพาง ตำบลบางแค ตำบลแพรกหนามแดง ตำบลยี่สาร และตำบลบางนางลี่

อำเภอเมือง - ราชบุรี - เชียงบุรี

อัมพวา

๐๐๔
4-47

ขนาดแผนที่ 1:50,000

1:50,000

1:50,000

แผนที่ 4-7 แสดงการเสด็จประพาสต้นของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนบริเวณเทศบาลตำบลอัมพวาและพื้นที่ใกล้เคียง

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.3 สภาพเศรษฐกิจ

ประชากรส่วนใหญ่ในจังหวัดประกอบอาชีพเกษตรกรรมและการประมง ส่วนอุตสาหกรรมนั้นส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็ก โดยอุตสาหกรรมที่สำคัญ ได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตน้ำตาล อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำ อุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร และมีโรงงานทั้งสิ้น 270 โรงทุนจดทะเบียนรวม 4,480,293 บาท จำนวนการจ้างงาน 6,947 คน สภาพเศรษฐกิจโดยรวมของจังหวัดสมุทรสงครามขยายตัวเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย และการประมงเป็นสาขาการผลิตในภาคเกษตรที่ทำรายได้สูงสุดของจังหวัด รองลงมาคือ กสิกรรม และการแปรรูปสินค้าเกษตรอย่างง่าย

อาชีพหลักของประชากรในอำเภออัมพวา คือ การเกษตรกรรม ได้แก่ การทำสวนมะพร้าว การทำน้ำตาลจากมะพร้าว ทำสวนผลไม้ ได้แก่ ลิ้นจี่ ส้มโอ และชมพู การทำโรงงานขนาดเล็ก และการทำประมงชายฝั่ง ได้แก่ การเพาะเลี้ยงกุ้ง ปูทะเล หอยแครง และการทำประมงน้ำจืด และการเลี้ยงปลาในบ่อ ปัจจุบัน ในอำเภออัมพวามีสหกรณ์การเกษตรทั้งสิ้น 4 แห่งคือ สหกรณ์การเกษตรผสมผสานแพรกหนามแดง จำกัด สหกรณ์การเกษตรไม้ผลสมุทรสงคราม จำกัด สหกรณ์การเกษตรอินทาราม จำกัด และ สหกรณ์การเกษตรอัมพวา จำกัด โดยจากการประกอบอาชีพประชากรในอำเภออัมพวามีรายได้ต่อครัวเรือนต่อปีเปรียบเทียบกับอำเภออื่นๆ ในจังหวัดสมุทรสงครามดังนี้

ตารางที่ 4-1 แสดงจำนวนและอัตราร้อยละของครัวเรือน จำแนกตามระดับรายได้ต่อครัวเรือนต่อปี และอำเภอ จังหวัดสมุทรสงคราม พ.ศ.2547

ลำดับ ที่	อำเภอ / กิ่ง อำเภอ	จำนวน ครัวเรือน ทั้งสิ้น	ระดับรายได้ต่อครัวเรือนต่อปี (บาท)							
			ต่ำกว่า 10,000	10,000 - 19,999	20,000 - 29,999	30,000 - 49,999	50,000 - 99,999	100,000 - 499,999	ตั้งแต่ 500,000 ขึ้นไป	ไม่ทราบ
1	เมือง สมุทรสงคราม	15,901 (100.00)	390 (2.45)	555 (3.49)	2,329 (14.65)	2,839 (17.85)	5,079 (31.94)	2,793 (17.56)	395 (2.48)	1,521 (9.57)
2	บางคนที	6,159 (100.00)	35 (0.57)	202 (3.28)	1,002 (16.27)	1,279 (20.77)	1,691 (27.46)	1,401 (22.75)	137 (2.22)	412 (6.69)
3	อัมพวา	9,835 (100.00)	244 (2.48)	379 (3.85)	1,698 (17.26)	1,882 (19.14)	2,557 (26.00)	1,802 (18.32)	407 (4.14)	866 (8.81)
รวม		31,895 (100.00)	669 (2.10)	1,136 (3.56)	5,029 (15.77)	6,000 (18.81)	9,327 (29.24)	5,996 (18.80)	939 (2.94)	2,799 (8.78)

ที่มา : รายงานผลการจัดทำข้อมูลสถิติเพื่อการพัฒนาอบต.พ.ศ.2547 สำนักงานสถิติจังหวัด
สมุทรสงคราม

จากตารางที่ 4-1 แสดงจำนวนและอัตราร้อยละของครัวเรือน จำแนกตามระดับ
รายได้ต่อครัวเรือนต่อปี และอำเภอ จังหวัดสมุทรสงคราม พ.ศ.2547 พบว่า ระดับรายได้ต่อ
ครัวเรือนต่อปีของจังหวัดสมุทรสงครามเฉลี่ยอยู่ที่ 50,000-99,999 บาทต่อปี โดยคิดเป็นร้อยละ
29.24 เช่นเดียวกับอำเภออัมพวาโดยคิดเป็นร้อยละ 26

การประกอบอาชีพเกษตรกรในอำเภออัมพวา ครัวเรือนที่ประกอบอาชีพ
มากกว่า 1 อาชีพ 5,240 ครัวเรือน ครัวเรือนที่ประกอบอาชีพเพียงอย่างเดียว 3,860 ครัวเรือน เฉลี่ย
อัตรากำลังทั่ว ๆ ไป วันละ 137 บาท

- สิทธิในที่ดินทำกิน: มีพื้นที่รวมทั้งหมด 105,142 ไร่ ที่ดินทำการเกษตร
(เพาะปลูก/เลี้ยงสัตว์) 82,500 ไร่ มีครัวเรือนที่มีที่ดินทำกินไม่เพียงพอต้องเช่าเพิ่ม
981 ครัวเรือน ครัวเรือนที่ไม่มีที่ดินทำกินต้องเช่าทำกิน 774 ครัวเรือน
- การทำนา: มีพื้นที่ทำนาทั้งหมด 1682 ไร่ ครัวเรือนที่ทำนา 4 ครัวเรือน ได้
ผลผลิตข้าวเปลือก ไร่ละ 305 กิโลกรัม ขายได้เฉลี่ยราคา กิโลกรัมละ 5 บาท
- การทำสวนผลไม้: มีพื้นที่ทำสวนผลไม้ทั้งหมด 7969 ไร่ ครัวเรือนที่ทำสวนผลไม้
2163 ครัวเรือน

- การทำสวนผัก : มีพื้นที่ทำสวนผักทั้งหมด 351 ไร่ ครัวเรือนที่ทำสวนผัก 47 ครัวเรือน
- การปลูกไม้ยืนต้น : มีพื้นที่ปลูกไม้ยืนต้นทั้งหมด 32,842 ไร่ ครัวเรือนที่ปลูกต้นไม้ยืนต้น 30,276 ครัวเรือน
- การทำเกษตรฤดูแล้ง : พื้นที่ทำเกษตรฤดูแล้ง ทั้งหมด 1,143 ไร่ ครัวเรือนที่ทำเกษตรฤดูแล้ง 75 ครัวเรือน
- การเลี้ยงสัตว์ : ครัวเรือนที่เลี้ยงสัตว์เพื่อขาย 91 ครัวเรือน
- การประมง : ครัวเรือนที่ทำการประมงทะเล 1 ครัวเรือน ครัวเรือนที่ทำการประมงน้ำจืด 1 ครัวเรือน
- การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ : พื้นที่ทำเกษตรฤดูแล้ง ทั้งหมด 305 ไร่

การประกอบอาชีพอุตสาหกรรมในอำเภออัมพวา มีดังนี้

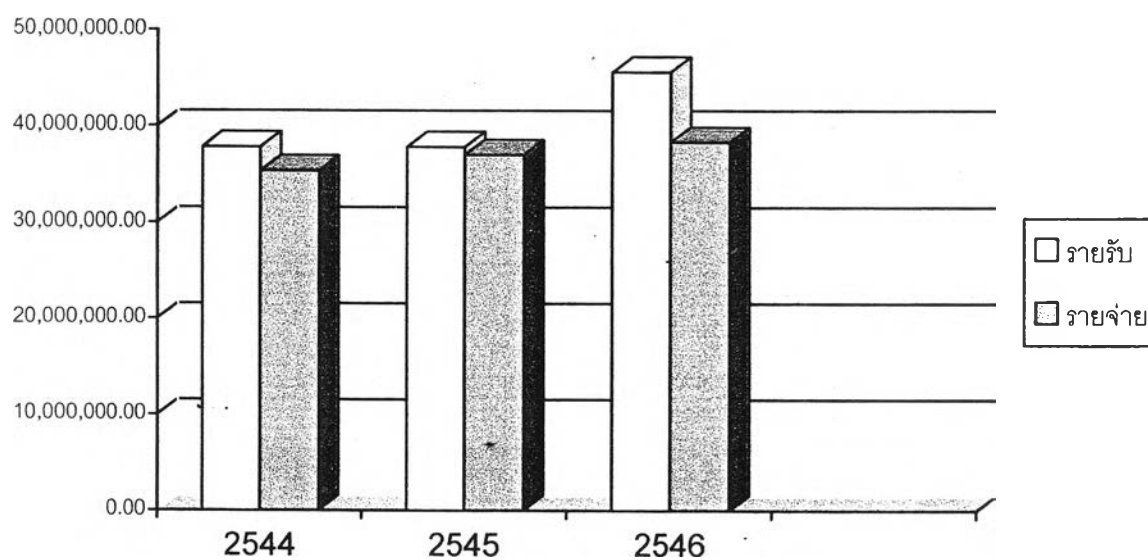
- อุตสาหกรรมในครัวเรือนและหัตถกรรม: ครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอุตสาหกรรมในครัวเรือนหรือหัตถกรรม 568 ครัวเรือน
- อุตสาหกรรมท้องถิ่น: มีภาคธุรกิจเอกชนเปิดโรงงานภาคอุตสาหกรรม 3 แห่ง

ตารางที่ 4-2 แสดงรายได้ของเทศบาลตำบลอัมพวา พ.ศ. 2544-2546

ปีงบประมาณ	รายรับ	รายจ่าย
2544	37,801,832.12	35,319,683.51
2545	37,801,832.12	36,968,072.25
2546	45,602,627.84	38,299,402.59

แผนภูมิที่ 4-1 แสดงการเปรียบเทียบงบประมาณรายรับ-รายจ่าย

ของเทศบาลตำบลอัมพวา พ.ศ. 2544-2546

ที่มา : เทศบาลตำบลอัมพวา

จากตารางที่ 4-3 แสดงลักษณะที่สำคัญทางเศรษฐกิจของครัวเรือน จำแนกตามสถานะทางเศรษฐกิจสังคมของครัวเรือน จังหวัดสมุทรสงคราม พ.ศ. 2547 พบว่ารายได้เฉลี่ยของครัวเรือนทั้งสิ้นในจังหวัดสมุทรสงครามคือ 12,499.76 บาท โดยผู้ที่มีรายได้มากที่สุดคือผู้ปฏิบัติงานวิชาชีพ วิชาการ นักบริหาร และเสมียนพนักงาน โดยมีรายได้ประจำเฉลี่ยต่อครัวเรือน 16,606.16 บาทต่อเดือน โดยผู้ที่มีรายได้น้อยที่สุดคือผู้ถือครองการเกษตร โดยมีรายได้ประจำเฉลี่ยต่อครัวเรือน 6,941 บาทต่อเดือน

จากตารางที่ 4-2 แสดงรายได้ของเทศบาลตำบลอัมพวา พ.ศ. 2544-2546 และแผนภูมิที่ 4-1 แสดงการเปรียบเทียบงบประมาณรายรับ-รายจ่ายของเทศบาลตำบลอัมพวา พ.ศ. 2544-2546 เห็นได้ว่ารายได้ของเทศบาลและงบประมาณของเทศบาลเพิ่มขึ้น โดยปี 2546 ที่มีการกระตุ้นและสนับสนุนเกี่ยวกับกิจกรรมการพัฒนาการท่องเที่ยวในเทศบาลตำบลอัมพวา

4.4 สภาพทางสังคม

4.4.1 สภาพการเมืองการปกครอง

อำเภอเมืองสมุทรสงคราม มี 11 ตำบล 87 หมู่บ้าน เนื้อที่ 169.057 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 40.57 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด อำเภออัมพวา มี 12 ตำบล 96 หมู่บ้าน เนื้อที่ 170.164 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ 40.84 ของพื้นที่ทั้งจังหวัด

การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น อำเภออัมพวา มี 2 เทศบาล คือ

- เทศบาลตำบลอัมพวา เนื้อที่ 2.5 ตารางกิโลเมตร
- เทศบาลตำบลเหมืองใหม่ เนื้อที่ 6.70 ตาราง

อบต. อำเภออัมพวา จำนวน 11 แห่ง

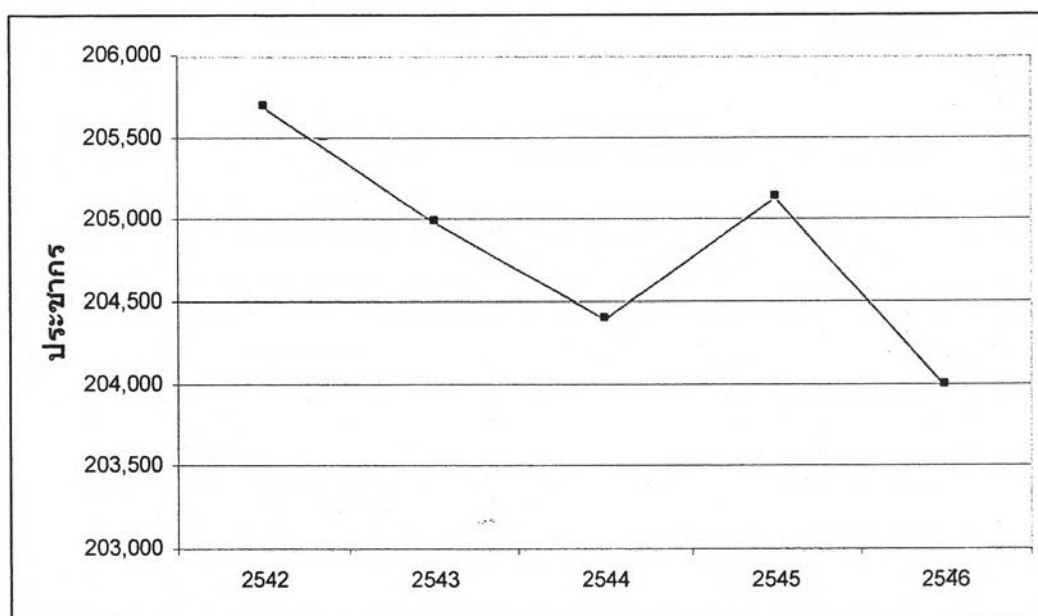
- อบต.วัดประดู่ เนื้อที่ 14.500 ตารางกิโลเมตร
- อบต.ปลายโพรงพาง เนื้อที่ 14.700 ตารางกิโลเมตร
- อบต.แพรกหนามแดง เนื้อที่ 33.804 ตารางกิโลเมตร
- อบต.บางช้าง เนื้อที่ 4.740 ตารางกิโลเมตร
- อบต.สวนหลวง เนื้อที่ 6.590 ตารางกิโลเมตร
- อบต.ท่าคา เนื้อที่ 8.700 ตารางกิโลเมตร
- อบต.เหมืองใหม่ เนื้อที่ 3.770 ตารางกิโลเมตร
- อบต.บางนางลี่ เนื้อที่ 5.58 ตารางกิโลเมตร
- อบต.ยี่สาร เนื้อที่ 60.60 ตารางกิโลเมตร
- อบต.แควอ้อม เนื้อที่ 4.80 ตารางกิโลเมตร
- อบต.บางแค เนื้อที่ 4.30 ตารางกิโลเมตร

4.4.2 ประชากร

ตารางที่ 4-4 แสดงประชากรในจังหวัดสมุทรสงคราม ปี พ.ศ. 2542-2546

ลำดับ	จำนวนประชากร		
	ชาย	หญิง	รวม
2542	100,046	105,650	205,696
2543	99,493	105,502	204,995
2544	99,151	105,255	204,406
2545	99,454	105,681	205,135
2546	98,809	105,189	203,998

แผนภูมิ 4-2 แสดงประชากรจังหวัดสมุทรสงคราม ปี พ.ศ. 2542-2546

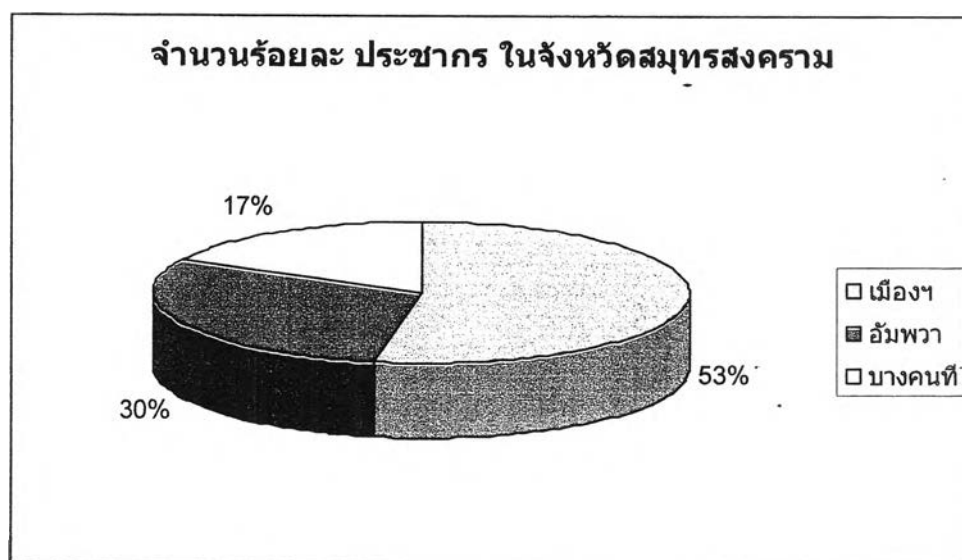
จากตารางที่ 3-4 แสดงประชากรในจังหวัดสมุทรสงคราม ปี พ.ศ. 2542-2546 พบว่า ประชากรในจังหวัดสมุทรสงครามมีแนวโน้มลดลง โดยจากปี พ.ศ. 2542-2546 ประชากรในจังหวัด ลดลงจำนวน 1,698 คน คิดเป็นร้อยละ 0.825 ของปี พ.ศ. 2542

ตารางที่ 3-5 แสดงจำนวนประชากร พื้นที่ ครั้วเรือน ความหนาแน่นของประชากรจังหวัด สมุทรสงคราม

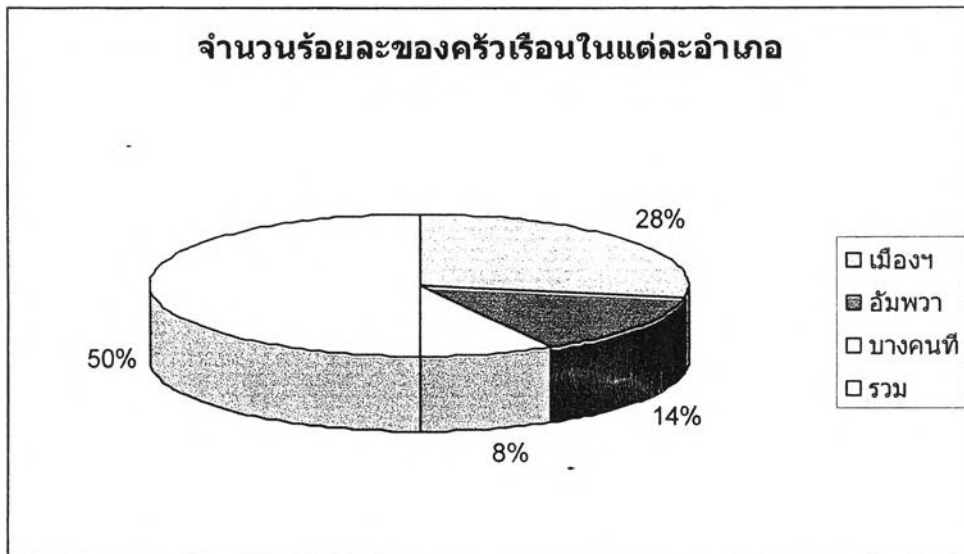
อำเภอ	จำนวน ประชากร	พื้นที่ ตร.กม.	จำนวน ครั้วเรือน	ประชากร ต่อ ตร.กม.	ประชากร ต่อครั้วเรือน
เมืองฯ	107,827	169.06	25,317	638:1	4:1
อัมพวา	60,886	170.16	12,678	358:1	5:1
บางคนที	35,693	77.49	7,430	461:1	5:1
รวม	204,406	416.71	45,425	491:1	5:1

ที่มา : รายงานการศึกษาส่วนภูมิภาค ภาคสถิติ (รศ.ภ.) ปีการศึกษา 2545 จังหวัดสมุทรสงคราม

แผนภูมิที่ 4-3 แสดงจำนวนร้อยละประชากรในแต่ละอำเภอในจังหวัดสมุทรสงคราม

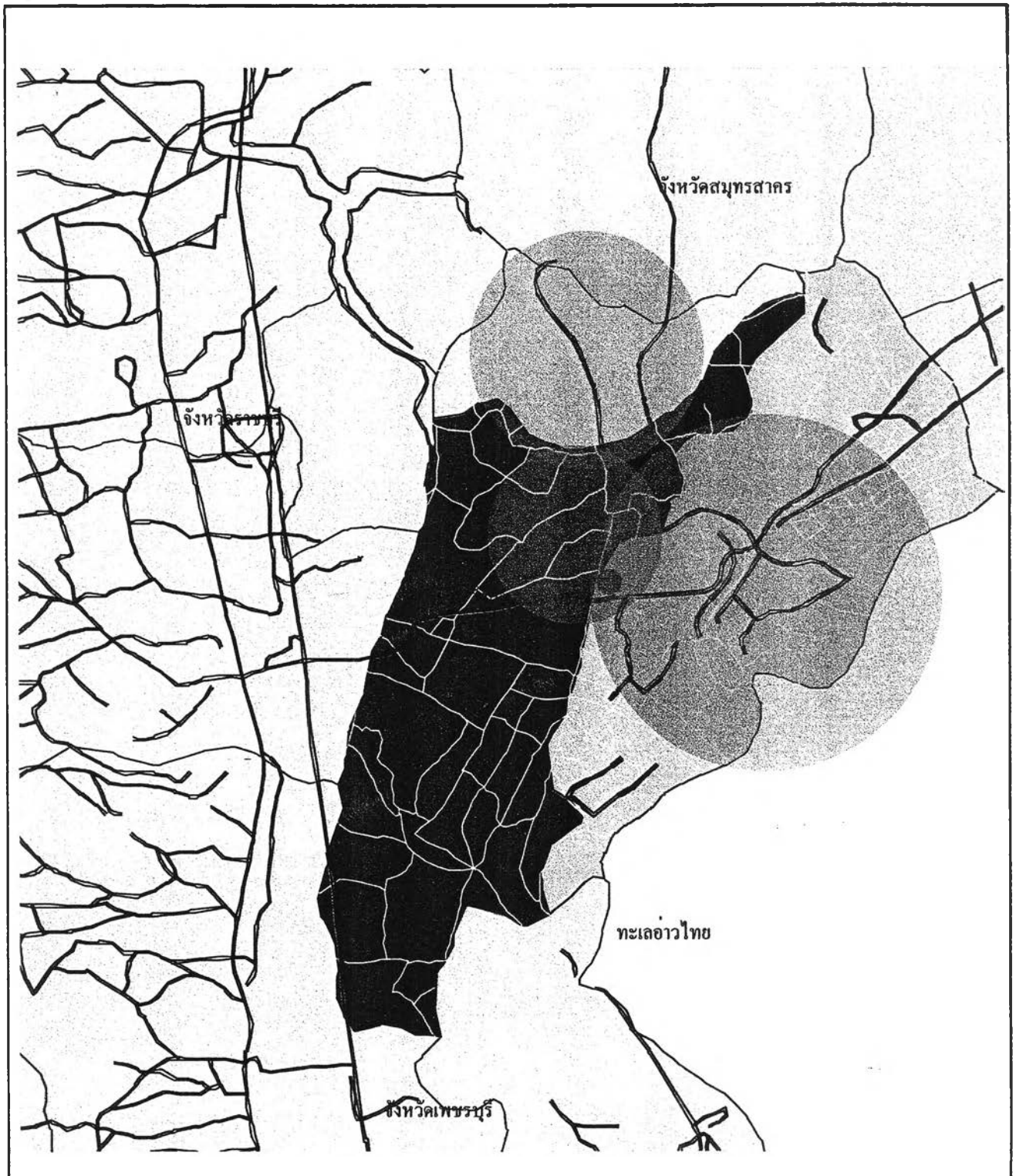

แผนภูมิที่ 4-4 แสดงจำนวนร้อยละของครัวเรือนในแต่ละอำเภอ ของจังหวัดสมุทรสงคราม

จากตารางที่ 4-5 แสดงจำนวนประชากร พื้นที่ ครัวเรือน ความหนาแน่นของประชากรจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่าประชากรของอำเภออัมพวามีจำนวนเป็นอันดับที่ 2 โดยต่างจากอำเภอเมืองฯ 46,941 คน หรือประมาณร้อยละ 23 ของประชากรในจังหวัด อำเภออัมพวามีจำนวนครัวเรือนเป็นอันดับ 2 โดยต่างจากอำเภอเมืองฯ 12,639 ครัวเรือน อำเภออัมพวามีพื้นที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัดโดยใกล้เคียงกับพื้นที่ของอำเภอเมืองฯ และอำเภออัมพวามีความหนาแน่นของประชากรน้อยที่สุด

จากข้อมูลจำนวนครัวเรือนและประชากรรายตำบลจังหวัดสมุทรสงคราม ปี 2546 เห็นได้ว่า เทศบาลตำบลอัมพวามีประชากรเป็นอันดับที่ 6 รองจาก ตำบลลาดใหญ่ ตำบลบางขันแตก ตำบลแหลมใหญ่ ตำบลบางแก้ว และตำบลบ้านปรก ตามลำดับ และเป็นเทศบาลตำบลที่มีประชากรมากที่สุด โดยมีประชากรรวม 4,434 คน และมีครัวเรือนจำนวน 1,060 ครัวเรือน (เปรียบเทียบ ณ ปี พ.ศ. 2546)

<ul style="list-style-type: none"> อำเภออัมพวา อำเภอเมืองสมุทรสงคราม อำเภอบางคนที 	<ul style="list-style-type: none"> ความหนาแน่น 358 คนต่อ ตร.กม. ความหนาแน่น 461 คนต่อ ตร.กม. ความหนาแน่น 638 คนต่อ ตร.กม. 	
---	---	--

แผนที่ 4-8 แสดงความหนาแน่นของประชากรแต่ละอำเภอ
จังหวัดสมุทรสงคราม

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนบริเวณเทศบาลตำบลอัมพวาและพื้นที่ใกล้เคียง

4.4.3 เชื้อชาติ วัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต

- 1) ศิลปกรรมที่สำคัญในท้องถิ่น ส่วนใหญ่เป็นศิลปกรรมที่สืบเนื่องจากการนับถือพระพุทธศาสนา จากภูมิปัญญา มีรูปแบบเฉพาะตน และผสมผสานกับศิลปกรรมในท้องถิ่นใกล้เคียง เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่น ศิลปกรรมที่สำคัญเนื่องในพุทธศาสนา มีปรากฏอยู่ในวัด เช่น สถาปัตยกรรม มี โบสถ์ วิหาร พระปรางค์ เจดีย์ กุฏิ หอไตร ประติมากรรม มี พระพุทธปฏิมา ลวดลายแกะ ปั้นประกอบสถาปัตยกรรม จิตรกรรม มี จิตรกรรมฝาผนัง

ศิลปกรรมเหล่านี้ผ่านการสั่งสมมานาน ได้รับการทำนุบำรุงมาโดยตลอด ถือเป็นศูนย์รวมจิตใจของผู้คน เป็นโบราณสถาน โบราณวัตถุที่สำคัญ และได้รับการดูแลจากหน่วยงานของทางราชการ ขึ้นทะเบียนเป็นสมบัติของชาติ ดังนี้

ตารางที่ 4-6 แสดงแหล่งโบราณสถาน / โบราณวัตถุที่ขึ้นทะเบียนแล้ว จังหวัดสมุทรสงคราม

	โบราณสถาน	ที่ตั้ง
1.	วัดเพชรสมุทรวรวิหาร (วัดบ้านแหลม)	ต.แม่กลอง อ.เมืองสมุทรสงคราม
2.	วัดอัมพวันเจติยาราม	ต.อัมพวา อ.อัมพวา
3.	วัดเขายี่สาร	ต.ยี่สาร อ.อัมพวา
4.	วัดแม่ น้ำ	ต.บางขันแตก อ.เมืองสมุทรสงคราม
5.	วัดเกตการาม	ต.โรงหีบ อ.บางคนที
6.	วัดตรีจันทน์พัฒนาราม	ต.บางกุ้ง อ.บางคนที
7.	วัดบางกะพ้อม	ต.อัมพวา อ.อัมพวา
8.	วัดบางกุ้ง	ต.บางกุ้ง อ.บางคนที
9.	วัดบางพลับ	ต.บางพรหม อ.บางคนที
10.	วัดปากน้ำ	ต.เหมืองใหม่ อ.อัมพวา
11.	วัดพวงมาลัย	ต.แม่กลอง อ.เมืองสมุทรสงคราม
12.	วัดบางแคใหญ่	ต.แควอ้อม อ.อัมพวา
13.	วัดอินทาราม	ต.เหมืองใหม่ อ.อัมพวา

- 2) ศิลปะพื้นบ้าน จังหวัดสมุทรสงคราม นอกจากจะมีศิลปวัฒนธรรมต่าง ๆ ดังที่กล่าวไว้ข้างต้นแล้ว ยังมีศิลปะพื้นบ้านที่มีชื่อเสียงมาตั้งแต่ในอดีต และนับวันจะสูญหายไปถ้าขาดการอนุรักษ์ จนมีชาวบ้านบางคนที่มีใจรักและเห็นความสำคัญของศิลปะพื้นบ้าน สร้างผลงานขึ้นมาด้วยใจรัก กลายเป็นอาชีพที่สร้างรายได้ให้กับครอบครัว สร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัดสมุทรสงคราม เช่น
- ศิลปะการเขียนลายเบญจรงค์ ของ นายวิรัตน์ ปิ่นสุวรรณ
  - ศิลปะการแสดงหุ่นกระบอก ของ นายวงษ์ รวมสุข
  - ศิลปะการแสดงหนังใหญ่ ของ วัดบางน้อย
  - ศิลปะไทยในลายมะพร้าวชอ ของ นายสมพร เกตุแก้ว

การเขียนลายเบญจรงค์ ของ นายวิรัตน์ ปิ่นสุวรรณ ผลงานของท่านได้เสนอเข้ารับรางวัล คือจิตรกรรมลายเบญจรงค์และลายน้ำทองได้รับการยกย่องให้เป็นบุคคลผู้มีผลงานดีเด่นทางวัฒนธรรมภาคกลาง (เขต 7) ประจำปี 2534 โดยได้รับโล่พระราชทานจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ปัจจุบันสามารถเที่ยวชมศึกษากรรมวิธีและขั้นตอนการผลิตเครื่องถ้วยชามเบญจรงค์ ได้ที่ บ้านเบญจรงค์ 32/1 หมู่ที่ 7 ตำบลบางช้าง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

การแสดงหุ่นกระบอก ของ นายวงษ์ รวมสุข ท่านเป็นบุคคลที่มีความสามารถเฉพาะคน เชิดหุ่นได้ดี ได้รับความนิยมน้อยมากจากผู้เข้าชมการเชิดหุ่นของท่าน เนื่องจากท่านเป็นคนที่มีนิสัยกล้าแสดงออก พุดจา สนุกสนาน ชาวปัญญาดี และที่นายวงษ์ รวมสุข ภูมิใจมาก คือ การเชิดหุ่นหน้าพระที่นั่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ปัจจุบัน นายวงษ์ รวมสุข ถึงแก่กรรมแล้ว แต่ “ศิษย์พ่อครูวงษ์” ยังคงสืบสานผลงาน ด้านการแสดงหุ่นกระบอกอย่างต่อเนื่อง คือ คณะชูเชิดชานาญศิลป์ โดยมีป่าอบ แก้วอ่อน เป็นเจ้าของคณะ

การแสดงหนังใหญ่ ของวัดบางน้อย หนังใหญ่วัดบางน้อย ตำบลจอมปลวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม หลวงพ่ออยู่ เป็นผู้เริ่มดำเนินการสร้างหนังใหญ่ หลวงพ่ออยู่ ได้ฝึกหัดลูกศิษย์ โดยสอนเรียนหนังสือใหญ่ (หนังสือขอม) พร้อมกับฝึกหัดปีพาทย์ ซึ่งหลวงพ่อได้ตั้งวงปีพาทย์วงใหญ่ เรียกว่าปีพาทย์ (ชาวบ้านเรียกพิณพาทย์) ต่อมาเมื่อมีลูกศิษย์ที่มาร่ำเรียนศึกษาค้นคว้าความรู้มากขึ้น หลวงพ่อจึงคิดสร้างหนังใหญ่ โดยใช้ช่างที่มีความรู้ความชำนาญในการทำหนังสือใหญ่ และทำการฝึกหัดเกี่ยวกับการพากย์และเชิดจนสามารถที่จะแสดงในงานต่าง ๆ ได้ หลวงพ่อจึงจัดตั้งเป็นคณะหนังใหญ่ขึ้นในสมัยเดียวกับหนังใหญ่วัดขนอน จังหวัดราชบุรี ปัจจุบันมีเหลือให้เห็นเพียง 15 ตัว เนื่องจากไฟไหม้ที่กุฏิหิวมานแก้ว ซึ่งเป็นที่เก็บรักษาหนังใหญ่ สำหรับหนังใหญ่วัดบางน้อย พบว่ามีลีลาการเขียนภาพ และลักษณะของลวดลายมีส่วนคล้ายกับหนังใหญ่

ชุดพระนครไหวที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ดั้งนั้นทางจังหวัดสมุทรสงคราม จะอนุรักษ์หนังใหญ่ของวัดบางน้อยไว้ โดยจะทำห้องประวัติศาสตร์เมืองแม่กลองต่อไป

การแกะสลักลายมะพร้าวชอ ของ นายสมพร เกตุแก้ว ท่านเป็นบุคคลที่มีความรู้เรื่องมะพร้าวชอ การแกะสลักมะพร้าวชอ และเป็นนักดนตรีไทยที่มีชื่อเสียงของจังหวัดสมุทรสงครามมะพร้าวชอ มีลักษณะเหมือนมะพร้าวทั่วไป มีส่วนที่แตกต่างคือ ส่วนที่เป็นกะลาของมะพร้าวชอ จะมีลักษณะพิเศษเป็นทรงรูปสามเหลี่ยม มีปุ่ม มีหู 3 ปุ่ม ปุ่มนี้เกิดขึ้นบริเวณเส้นสาแทรกอันเป็นด้านที่ตรงข้ามกับตาคะลามะพร้าว มองดูเผิน ๆ จะเห็นเป็นโหนดเหมือนเคียวข้าง แต่บางรายจะมองเห็นเหมือนนมเด็กหญิงแรกรุ่งสาว พื้นที่พบมะพร้าวชอลักษณะดี ส่วนมากจะพบที่อำเภอบางคนทีและอำเภอมัทพวาจังหวัดสมุทรสงคราม ปัจจุบัน นายสมพร เกตุแก้ว เปิดสอนดนตรีไทยที่บ้าน โดยไม่หวังผลตอบแทนและแกะสลักมะพร้าวชอ ผู้ที่สนใจสามารถเลือกซื้อหรือศึกษาศิลปะ การแกะสลักมะพร้าวชอ ได้ที่ 43 หมู่ที่ 5 ตำบลบงพรหม อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

3) ประเพณีท้องถิ่น

-พิธีบวชของชาวมอญ เหมือนกับพิธีบวชของชาวไทยทั่วไป จะแตกต่างกันในเรื่องของความเชื่อและประเพณีของแต่ละคนเท่านั้น จัดขึ้นในช่วงเดือน เมษายน ถึงเดือนพฤษภาคม ก่อนเข้าพรรษา โดยมีพิธีกรรมก่อนถึงวันบวช 1 วัน พ่อแม่เฒ่าจะตั้งศาลเพียงตา หรืออาจไหว้ศาลพระภูมิ เพื่อบอกกล่าวเจ้าที่เจ้าทาง การปลงศพนาถ จะใช้ผ้าขาว ผ้าขาวม้า หรือผ้าสะอาดรองรับผมมิให้ตกลงพื้น นำผมทั้งหมดใส่กระทงไปวางไว้โคนต้นไม้ หรือลอยน้ำไปเพื่อความ เป็นสิริมงคลแก่เจ้าของ นิมนต์พระสวดมนต์เย็นและทำขวัญนาถในตอนหัวค่ำ เมื่อนำนาถไปอุปสมบท จะมีเครื่องแห่ เรียกว่า คานหามแห่นาถ ซึ่งแต่ละคนจะประดิษฐ์เป็นรูปต่าง ๆ เช่น รูปม้า รูปเรือ รูปดอกบัว รูปราชสีห์ มีเก้าอี้อยู่ตรงกลางเพื่อให้คนนั่ง คนหามจะหามแล้วเดินไปตามจังหวะเพลงจนครบสามรอบ

ก่อนเข้าโบสถ์จะมีพิธีไหว้เสมาและโยนทาน การโยนทานต้องหยิบสตางค์จำนวนหนึ่งจากพานมาอมใส่ปากไว้ ที่เหลือโปรยทานไปก่อน เมื่อโปรยเงินในพานหมดแล้วจึงคายในปากออกมาเพื่อแจกให้ญาติสนิทและผู้ใกล้ชิด ส่วนเหรียญสุดท้ายนาถจะคาบไว้ในปาก ผู้เป็นมารดาต้องเอาปากไปคาบเหรียญนี้ออกจากปากนาถแล้วเก็บไว้เป็นเหรียญก้นถุง

ชาวมอญส่วนใหญ่ที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดใกล้เคียงนิยมนำบุตรหลานมาบวชที่วัดศรีทธาธรรม ตำบลบางจะเกร็ง อำเภอเมืองสมุทรสงคราม เพราะพระภิกษุที่เป็นชาวมอญจำพรรษาอยู่เป็นจำนวนมาก และบิณฑบาต ขนบธรรมเนียม และประเพณีการบวชแบบชาวมอญอย่างเคร่งครัด

ภาพที่ 4-1 งานพิธีบวชนาคบริเวณเทศบาลตำบลอัมพวา

- ประเพณีทอดผ้าบายศรี เป็นประเพณีเก่าแก่ของจังหวัดสมุทรสงคราม ที่ยึดถือปฏิบัติมาจนถึงทุกวันนี้ เป็นประเพณีที่มีแห่งเดียวในจังหวัดสมุทรสงคราม เข้าใจว่าสืบทอดมาจากความเชื่อถือของชาวจีน เป็นประเพณีที่จัดพร้อมกับพิธีศพ เพราะเป็นแนวความคิดที่ปลูกฝังความกตัญญู ธรรมดาสะใ้ต้องไปอยู่ร่วมกับญาติฝ่ายสามี ย่อมมีกระทบกระทั่งกันบ้างเป็นธรรมดา ดังนั้น ก่อนที่จะทำพิธีเผาศพก็ควรขอขมา และขอโทษกรรมแก่กัน ครอบครัวของลูกหลาน จะได้อยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข โดยผู้ทอดผ้าบายศรี จะต้องนำสิ่งของเพื่อไปขอขมาต่อศพของบิดา มารดา ของสามี พิธีทอดผ้าบายศรี เป็นพิธีการขอขมาต่อศพที่ลูกสะใ้จะต้องนำบายศรีไปขอขมาต่อศพ ก่อนทำพิธีประชุมเพลิง เครื่องประกอบของบายศรี มี บายศรีและเครื่องประกอบ คือ ผ้าสบงที่พับเป็นดอกบัว เครื่องไทยทาน หมากพลู และปัจจัย เมื่อขอขมาต่อศพแล้ว แล้วให้นำของนี้ถวายพระต่อหน้าศพ

4) วิถีชีวิต

วิถีชีวิตของคนในพื้นที่ศึกษา เป็นการดำเนินชีวิตแบบชุมชนรึมน้ำภาคกลาง เรียบง่าย ผู้คนยังคงมีกิจกรรมร่วมกับแม่น้ำลำคลอง โดยใช้เป็นเส้นทางการคมนาคมและใช้ในชีวิตประจำวัน เพราะสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศ และคุณภาพน้ำยังคงสภาพดี การดำเนินชีวิตของคนในพื้นที่มี 2 กลุ่มหลัก คือค้าขายและเกษตรกรรม เนื่องจากแต่เดิมเมื่อยังคงมีตลาดน้ำคนในพื้นที่บริเวณริมคลองทำอาชีพค้าขาย ส่วนใหญ่เป็นชาวไทยเชื้อสายจีน และประชากรที่ไม่ได้อาศัยอยู่บริเวณริมคลองทำอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งจะมีความแตกต่างทางด้านอาชีพ แต่วิถีชีวิตของคนทั้ง 2 กลุ่มนั้นเรียบง่ายและยังคงมีความเกี่ยวข้องกับลำคลองอยู่ ถึงแม้บทบาทของลำคลองจะไม่สำคัญเท่าแต่ก่อนก็ตาม

4.4.4 การศึกษา

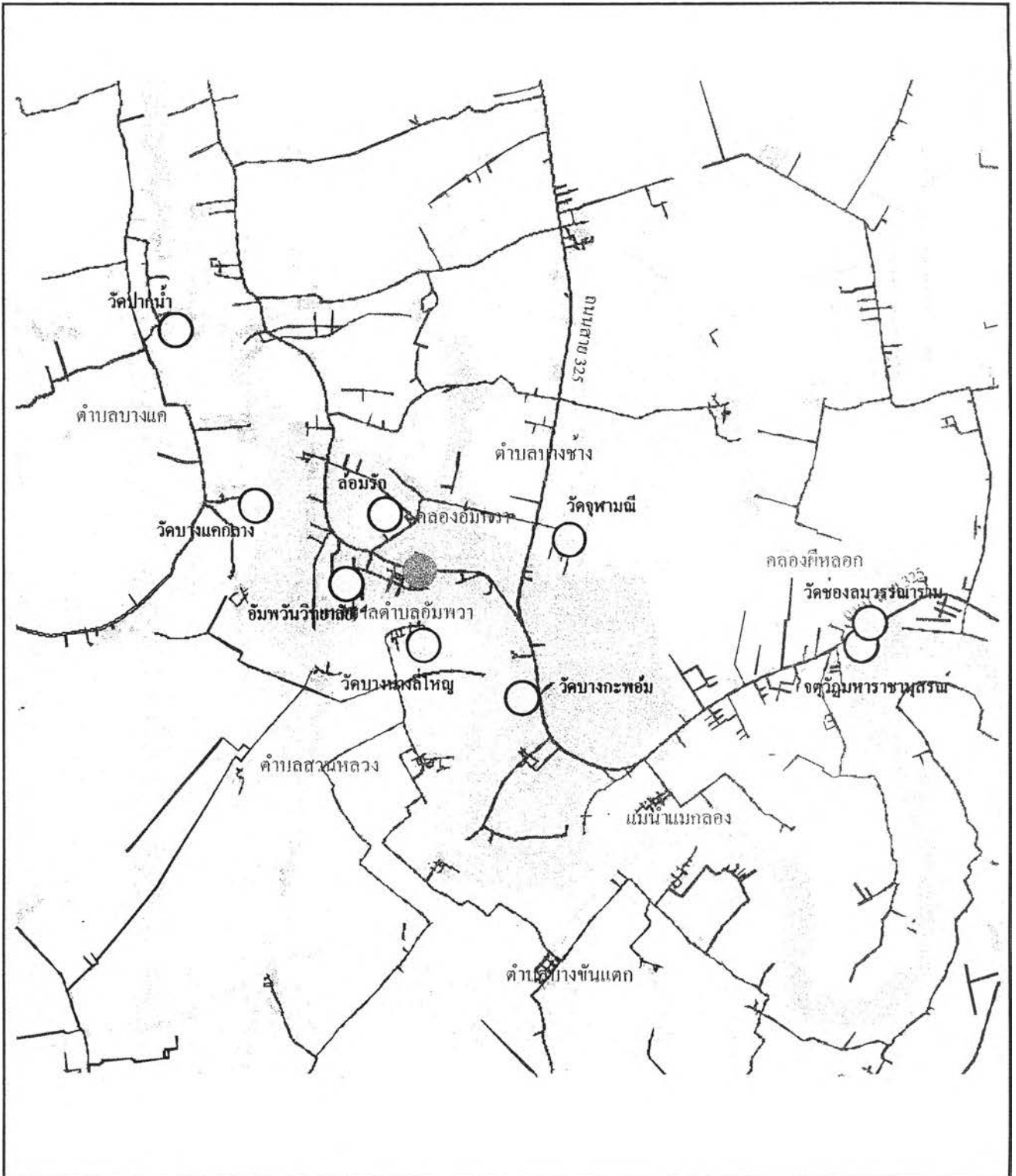
ในเทศบาลตำบลอัมพวาและพื้นที่ใกล้เคียงมีโรงเรียนที่ให้การศึกษาแก่เยาวชนดังตารางที่ 4-8 แสดงโรงเรียนในเทศบาลตำบลอัมพวาและพื้นที่ใกล้เคียง ซึ่งโรงเรียนที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมการอนุรักษ์มรดกศิลปวัฒนธรรม คือโรงเรียนอัมพวันวิทยาลัย โรงเรียนล้อมรัก โรงเรียนครุฑานุเคราะห์ และโรงเรียนนารีวัฒนา

ตารางที่ 4-7 แสดงโรงเรียนในเทศบาลตำบลอัมพวาและพื้นที่ใกล้เคียง

	โรงเรียน	ตำบล
1	วัดแก้วเจริญ	ต.เหมืองใหม่
2	วัดเสด็จ	ต.เหมืองใหม่
3	วัดปากน้ำ	ต.แควอ้อม
4	วัดอินทาราม	ต.เหมืองใหม่
5	บ้านคลองสมบูรณ์	ต.แพรกหนามแดง
6	จตุรภูมิหาราชาอนุสรณ์	ต.วัดประดู่
7	วัดช่องลมวรรณาราม	ต.วัดประดู่
8	บ้านแพรกหนามแดง	ต.แพรกหนามแดง
9	วัดประดู่	ต.วัดประดู่
10	วัดจุฬามณี	ต.บางช้าง
11	วัดช้างเผือก	ต.บางช้าง
12	อนุบาลอัมพวา	ต.บางช้าง
13	วัดเทพประสิทธิ์คณาวาส	ต.ท่าคา
14	วัดมณีสรศักดิ์	ต.ท่าคา
15	วัดบางแคกลาง	ต.บางแค
16	วัดบางนางลี่ใหญ่	ต.สวนหลวง
17	บ้านบางนางลี่	ต.บางนางลี่
18	วัดปรกสุธรรมราม	ต.บางแค
19	วัดวรภูมิ	ต.สวนหลวง
20	วัดสาธุชนาราม	ต.บางแค
21	อัมพวันวิทยาลัย	ต.อัมพวา

22	วัดบางกะพ้อม	ต.อัมพวา
23	เทพสุวรรณชาฎยวิทยา	ต.ท่าคา
24	วัดแก้วเจริญอานวยวิทย์	ต.วัดประดู่
25	ถาวรวิทยา	ต.เหมืองใหม่
26	วิริยะวิทยามูลนิธิ	ต.อัมพวา
27	อนุกุลวิทยา	ต.สวนหลวง
28	ล้อมรัก	ต.อัมพวา
29	สกลวิสุทธิ	ต.บางกุ่ม อ.บางคนที
30	เมธีชูณหะวันวิทยาลัย	ต.บางนกแขวก อ.บางคนที
31	ครูมานุเคราะห์	ต.บางนกแขวก อ.บางคนที
32	นารีวัฒนา	ต.บางนกแขวก อ.บางคนที

จากการประชุมและการลงนามข้อตกลงโครงการความร่วมมือระหว่างจังหวัดกับ สถาบันการศึกษา สถาบันคลังสมองแห่งชาติ 2547 ได้กล่าวว่าลักษณะเด่นของพื้นที่ดังกล่าวคือมี ศักยภาพที่จะเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางนิเวศน์ลำคลอง ดำเนินการสร้างศูนย์การเรียนรู้ เกี่ยวกับสภาพธรรมชาติ เพื่อสนับสนุนการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ และความต้องการ ความร่วมมือระหว่างจังหวัด กับ สถาบันการศึกษาความต้องการของหน่วยงานการปกครอง คือ อยากให้นักศึกษาเข้าไปมีส่วนในกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวตามศูนย์ท่องเที่ยวของภายในจังหวัด ต้องการให้มีการศึกษา วิจัยเกี่ยวกับ คุณภาพของน้ำ ศึกษาวงจรชีวิตหอยหลอด หิ่งห้อย และต้องการ ให้มีการดูแลช่วยเหลือในการอนุรักษ์ ดิน น้ำ ให้สะอาด

แผนที่ 4-10 แสดงโรงเรียนในเทศบาลตำบลอัมพวาและพื้นที่ใกล้เคียง

การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนบริเวณเทศบาลตำบลอัมพวาและพื้นที่ใกล้เคียง

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.5 ทรัพยากรการท่องเที่ยว

ทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดสมุทรสงครามมีทรัพยากรท่องเที่ยวแบ่งตามประเภทและอำเภอ ดังตารางที่ 4-8 จากตารางพบว่าอำเภออัมพวามีสถานที่ท่องเที่ยวทั้งสิ้น 44 แห่ง นับเป็นอันดับที่ 1 รองลงมาคืออำเภอเมืองสมุทรสงคราม 37 แห่ง และอำเภอบางคนที 17 แห่ง เห็นได้ว่าทรัพยากรการท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงครามส่วนใหญ่เน้นอยู่ที่อำเภออัมพวา ส่งผลให้พื้นที่เทศบาลตำบลอัมพวาและพื้นที่ใกล้เคียงมีศักยภาพเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวมากที่สุด

ตารางที่ 4-8 จำนวนหมู่บ้านที่มีสถานที่ท่องเที่ยว และจำนวนสถานที่ท่องเที่ยว จำแนกตามประเภทสถานที่ท่องเที่ยว

ลำดับที่	อำเภอ / กิ่ง อำเภอ	สถานที่ท่องเที่ยว					
		ทางธรรมชาติ		ทางประวัติศาสตร์		ทางศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตคน ไทย	
		จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน (แห่ง)	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน (แห่ง)	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวน (แห่ง)
1	เมือง สมุทรสงคราม	17	17	4	4	15	16
2	บางคนที	6	6	2	2	7	9
3	อัมพวา	14	17	5	5	17	22
รวม		37	40	11	11	39	47

ที่มา : รายงานผลการจัดทำข้อมูลสถิติเพื่อการพัฒนาอบต.พ.ศ.2547 สำนักงานสถิติจังหวัดสมุทรสงคราม

4.5.1 ทรัพยากรการท่องเที่ยวในเขตอำเภออัมพวา

- อุทยานพระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
เป็นโครงการเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยของมูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่อเป็นการสนองพระมหากรุณาธิคุณที่ได้พระราชทานศิลปวัฒนธรรมอันงดงามไว้เป็นมรดกแก่ชาติ บริเวณที่ก่อสร้างอุทยานพระบรมราชานุสรณ์นี้ พระราชสมุทร์เมธี เจ้าอาวาสวัดอัมพวันเจติยารามเป็นผู้ริเริ่มก่อสร้าง ทั่วๆ ไป มีทั้งหมด 11 ไร่ ซึ่งที่บริเวณนี้มีความสำคัญเพราะเป็นที่พระราชสมภพของรัชกาลที่ 2 อุทยานนี้ได้รับการยกย่องจากองค์การศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) โดยสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีเสด็จพระราชดำเนินมาเปิดป้ายอุทยานเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2522 และเปิดให้ประชาชนเข้าชมภายในอุทยานได้เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2530
- พระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
เป็นอาคารทรงไทยเก็บเครื่องทรง เครื่องใช้ในสมัย ร.2 และในบริเวณอุทยานมีสวนพันธุ์ไม้ในวรรณคดี อยู่ติดกับแม่น้ำแม่กลองซึ่งอุทยานดังกล่าว ได้ก่อตั้งโดยมูลนิธิบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยในฐานะพระองค์มีภูมิลำเนาที่อัมพวาซึ่งสมเด็จพระเทพฯ เป็นองค์ประธานเสด็จมาเปิดงานเป็นประจำทุกปี ตำบลอัมพวา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
- วัดอัมพวันเจติยาราม
เป็นวัดของตระกูลราชินิกุลบางช้าง สร้างขึ้นโดย สมเด็จพระรูปศิริโสภาคมหานาคนารี พระชนนีของ สมเด็จพระอมรินทราบรมราชินี หลังวัดนี้ก็เคยเป็นนิवासสถานเก่าของหลวงยก กระบี่ตร และคุณนาค เชื้อ กันว่าบริเวณพระปรารค์ของวัดอัมพวันฯ เดิมเป็นเรือนที่คุณนาคใช้เป็นที่พักตลอด ฉิม บุตรชาย ซึ่งต่อ มาได้เป็นพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ต่อมา วัดอัมพวันฯ ได้รับการบูรณะปฏิสังขรณ์ โดย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 รัชกาลที่ 4 และรัชกาลที่ 5 ปัจจุบันวัดอัมพวันเจติยาราม เป็น พระอารามหลวงชั้นโท พระอุโบสถตลอดจน ถาวรวัตถุในวัดอัมพวันฯ นี้ ส่วนใหญ่เป็นศิลปะและ สถาปัตยกรรมในสมัยกรุงรัตน โกสินทร์ตอนต้น ซึ่ง นับเป็นพระอุโบสถที่มีความงดงามอยู่มาก วัดอัมพวันฯ ตั้งอยู่ติดกับอุทยานพระบรมราชานุสรณ์พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย การ เดินทางจากจังหวัด สมุทรสงคราม ตามทางหลวงหมายเลข 325

ระยะทาง 6 กิโลเมตร มีทางแยกซ้าย ไปอีก 1 กิโลเมตร มีรถโดยสารประจำทางวิ่งผ่านอยู่ตลอดเวลา

- การท่องเที่ยวตลาดน้ำ

ซึ่งถือเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวที่สำคัญและสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยว เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป โดยในอำเภออัมพวามีตลาดน้ำ 2 แห่งคือ

- ตลาดน้ำยามเย็น

ในอดีตเมืองอัมพวาถือเป็นศูนย์กลางการคมนาคมทางน้ำที่สำคัญของจังหวัดสมุทรสงคราม มีตลาดน้ำขนาดใหญ่และชุมชนริมน้ำที่เป็นศูนย์กลางด้านพาณิชยกรรม แต่ผลกระทบของการพัฒนาการคมนาคมทางบก ทำให้ความเป็นศูนย์กลางๆ ของอัมพวาต้องสูญเสียไป ตลาดน้ำค่อยๆลดความสำคัญและสูญหายไปในที่สุด ทิ้งไว้แต่ร่องรอยของความเจริญในอดีตซึ่งยังคงปรากฏให้เห็นชัดเจนในทุกวันนี้

ทางเทศบาลตำบลอัมพวา โดยความร่วมมือร่วมใจของประชาชนในท้องถิ่น ได้ฟื้นฟูตลาดน้ำอัมพวาขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง ตลาดน้ำแห่งนี้เป็นตลาดน้ำที่เพิ่งเริ่มจัดกิจกรรมขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2547 เพื่ออนุรักษ์ความเป็นอยู่ของชุมชนริมน้ำ ซึ่งในปัจจุบันจะหาดูได้ยาก ให้สืบทอดตลอดไป โดยใช้ชื่อว่า "ตลาดน้ำยามเย็น" บริเวณริมคลองอัมพวา เริ่ม 15.00น.-20.00น. ทุกวันศุกร์ เสาร์ อาทิตย์

สิ่งที่น่าสนใจคือตลาดน้ำโดยทั่วไปมักจะจัดขึ้นในเวลากลางวัน แต่ตลาดน้ำยามเย็น ที่อัมพวาแห่งนี้ จะจัดขึ้นในช่วงเวลาเย็นเรื่อยไปจนถึงเวลาพลบค่ำ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นตลาดน้ำแห่งแรกของประเทศไทย ที่จัดในลักษณะเช่นนี้ ในตอนเย็นชาวบ้านจะเริ่มทยอยพายเรือนำสินค้าหลากหลายนานาชนิด อาทิ อาหาร ผลไม้ พืชผัก ขนม ของกินของใช้ มาขายให้กับนักท่องเที่ยว หรือคนในท้องถิ่นที่สัญจรไปมาที่ตลาดอัมพวา ทำให้ได้สัมผัสกับธรรมชาติของชีวิตของชุมชนริมน้ำ ซึ่งเป็นที่น่าประทับใจอย่างยิ่ง นักท่องเที่ยวสามารถที่จะหาซื้ออาหารมานั่งรับประทาน บริเวณริมคลองอัมพวาติดกับตลาดน้ำ ซึ่งได้มีการจัดสถานที่ไว้ ทำให้มีความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น นักท่องเที่ยวสามารถเที่ยวชมตลาดน้ำและเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวอื่นๆ ในบริเวณเทศบาลตำบลอัมพวาได้เป็นอย่างดี เนื่องจากสถานที่จัดตลาดน้ำยามเย็น อยู่ติดกับตลาดบก ติดกับสถานที่ท่องเที่ยวชมเรือนแถวไม้ริมน้ำ และท่าเรือเทศบาลซึ่งเป็นที่เรือชมหิ่งห้อยยามค่ำอีกด้วย

ตลาดน้ำท่าคา

ตั้งอยู่หมู่ที่ 2 เป็นตลาดน้ำที่นำสินค้าจากสวนใส่เรือล่องมาตามลำคลอง แล้วขายของในเรือส่วนใหญ่เป็นผัก ผลไม้ของท้องถิ่น ตำบลท่าคา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ตำบลท่าคา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม จัดขึ้นในทุกวันขึ้น/แรม 2, 7, ตลาดน้ำท่าคา ในตอนเช้าถึงบ่ายๆ ณ ตลาดน้ำแห่งนี้ นักท่องเที่ยวสามารถสัมผัสวิถีชีวิตริมน้ำของชาวบ้านแบบไทย ๆ จำหน่ายสินค้าพื้นเมือง สินค้าทางการเกษตร เช่น ผัก ผลไม้ และของใช้ประจำวัน การจัดตลาดน้ำจะแตกต่างจากตลาดน้ำยามเย็นของอัมพวาเนื่องจากตลาดน้ำท่าคาเป็นตลาดน้ำที่ไม่มีกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ คอยรองรับเหมือนตลาดน้ำยามเย็น

ออร์คิดฟาร์ม

เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ทัวร์ต่าง ๆ มาแวะชมดูเสื่อผ้า กล้วยไม้ และของที่ระลึกต่าง ๆ รวมถึงการเดินตลาด ซึ่งเป็นอาชีพดั้งเดิมของชาวจังหวัดนี้ ตำบลบางช้าง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

วัดจุฬามณี

วัดเก่าแก่ของจังหวัด ที่อดีตเจ้าอาวาสซึ่งเป็นพระที่มีชื่อเสียง เมื่อมรณะภาพแล้วศพท่านไม่เน่า ไม่เปื่อย นักท่องเที่ยว และผู้ที่เคารพศรัทธา และมากราบไว้เป็นจำนวนมาก รวมทั้งมีฝาผนังโบสถ์ที่มีภาพพุทธประวัติที่สวยงาม และโบราณ ตำบลบางช้าง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

วัดพญาญาติ (ปากง่าม)

เป็นวัดเก่าแก่ของจังหวัด มีหอรบขังที่เก่าแก่ควรแก่การอนุรักษ์ ตำบลบางช้าง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

พระพุทธไสยาสน์วัดปากน้ำ

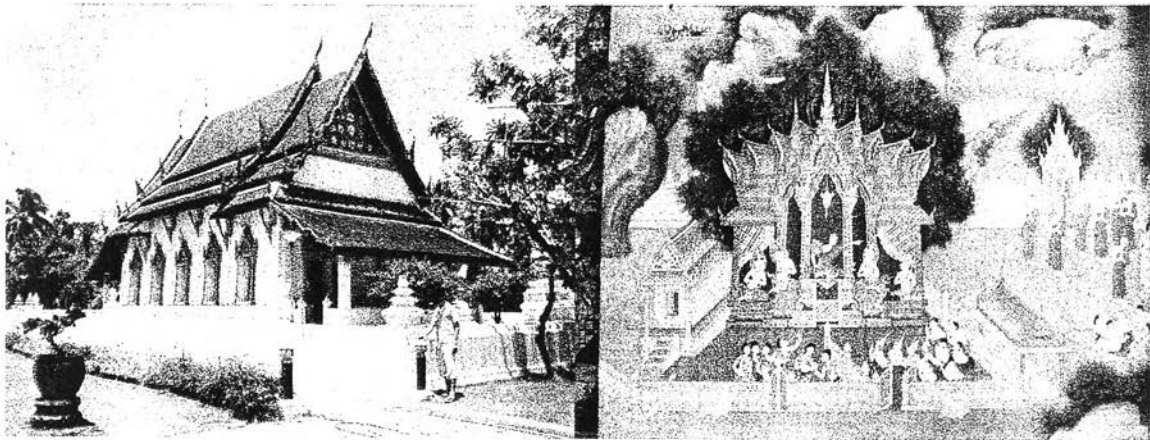
เป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์ เป็นที่เคารพสักการะของประชาชนทั่วไป ประดิษฐานอยู่ที่วัดปากน้ำ ตำบลแควอ้อม อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

โบสถ์ไม้สักลายพระเจ้าสิบชาติ วัดบางแคน้อย

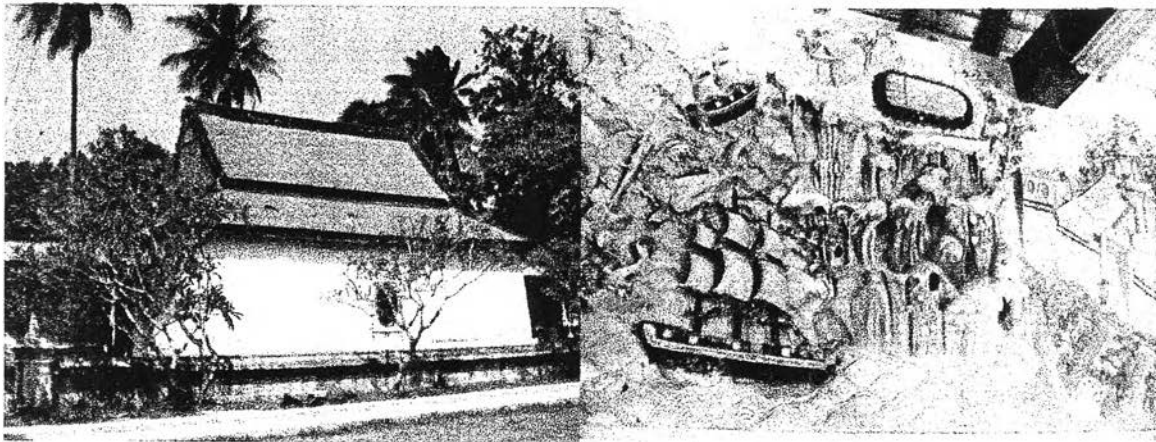
เป็นโบสถ์ไม้สักแกะสลักลวดลายประดับมุข 3 มิติ อยู่ภายในพระอุโบสถวัดบางแคน้อย หมู่ที่ 7 ตำบลแควอ้อม อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

วัดช้างเผือก

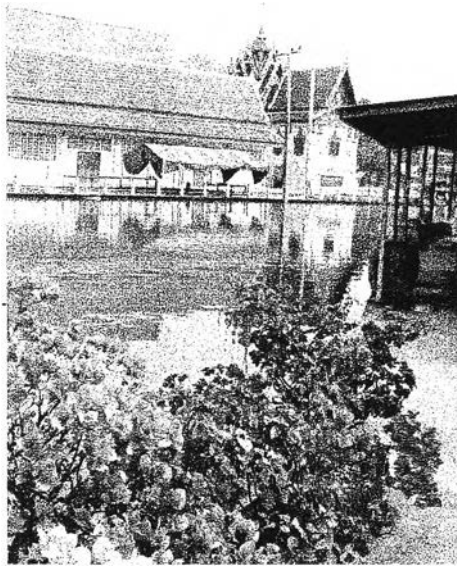
วัดนี้ตั้งอยู่เลขอุทยาน ร.๒ ตามทางหลวงหมายเลข 325 ที่วัดมีการอบสมุนไพร และนวดแผนโบราณ

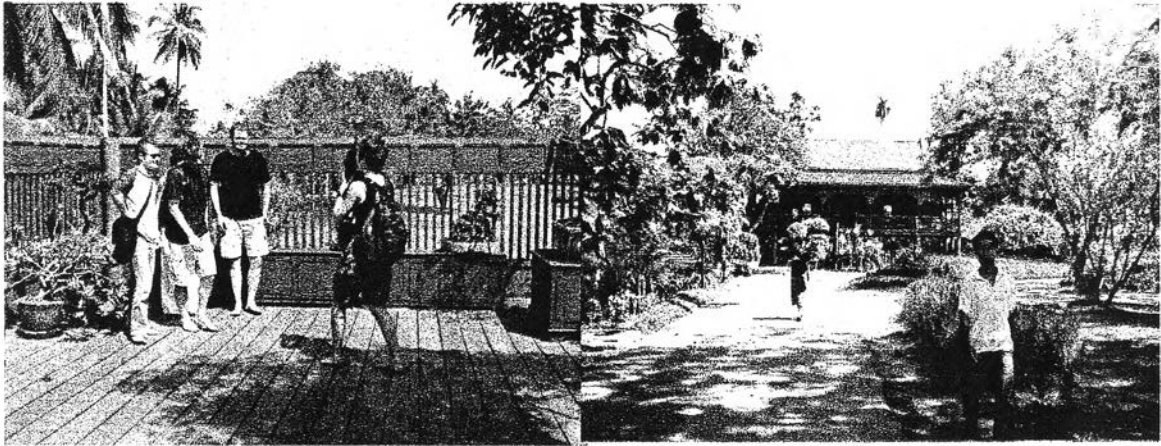
ภาพที่ 4-2 ภาพวัดอัมพวันเจติยารามและภาพจิตรกรรมฝาผนังภายใน โบสถ์

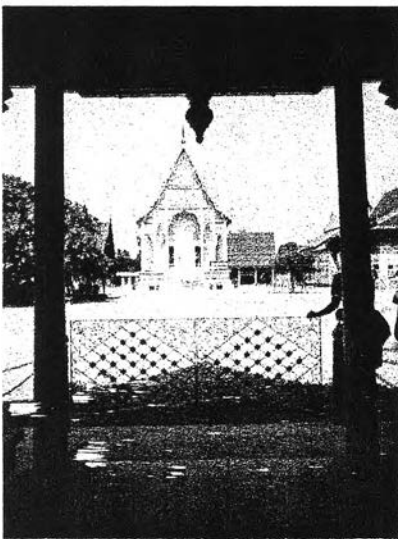
ภาพที่ 4-3 ภาพวัดบางกะพ้อมและภาพจิตรกรรมฝาผนังภายใน โบสถ์

ภาพที่ 4-4 ภาพวัดพระยาญาติ

ภาพที่ 4-5 ภาพนักท่องเที่ยวใน อุทยาน ร. 2 และสวนในอุทยาน ร. 2

ภาพที่ 4-6 ภาพวัดบางแค่น้อย

ภาพที่ 4-7 ภาพทิวทัศน์สองฝั่งคลองบางจาก

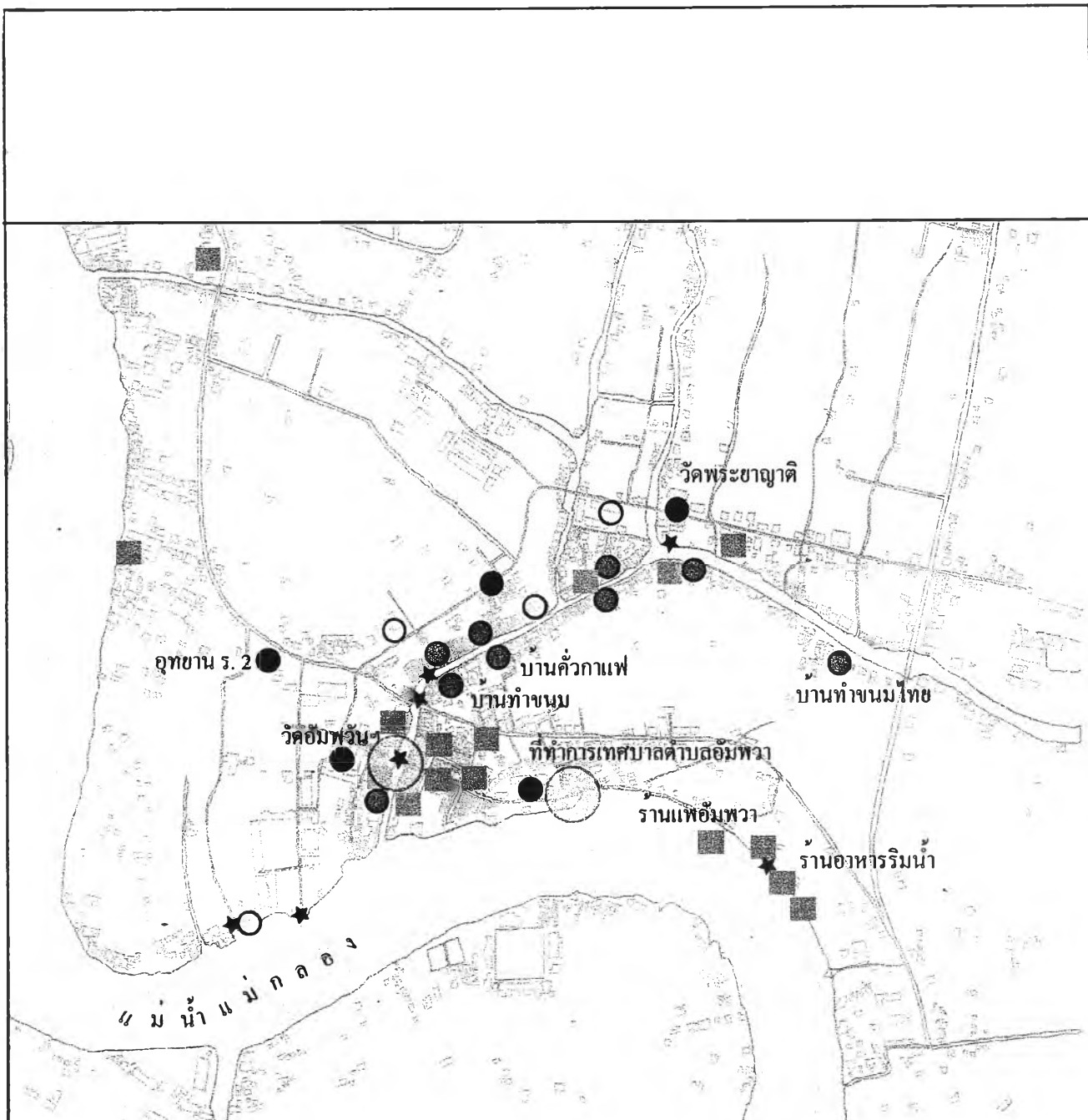
ภาพที่ 4-8 ภาพทิวทัศน์ริมคลองอัมพวา

ภาพที่ 4-9 ภาพเรือนแถวไม้ริมคลองอัมพวา

ภาพที่ 4-10 ภาพเรือนไทยไม้ริมคลองอัมพวา

- เรือนแพโบราณ
- เรือนแถวไม้ริมน้ำ
- ร้านอาหาร
- โรงเรียน
- อาคารสำคัญ

- ★ จุดชมวิว
- ตลาดน้ำขามเขิน (เสาร์-อาทิตย์)
- ที่พัก

○ เทศกาลอาหารริมเขิน (ช่วงเทศกาลสำคัญ)

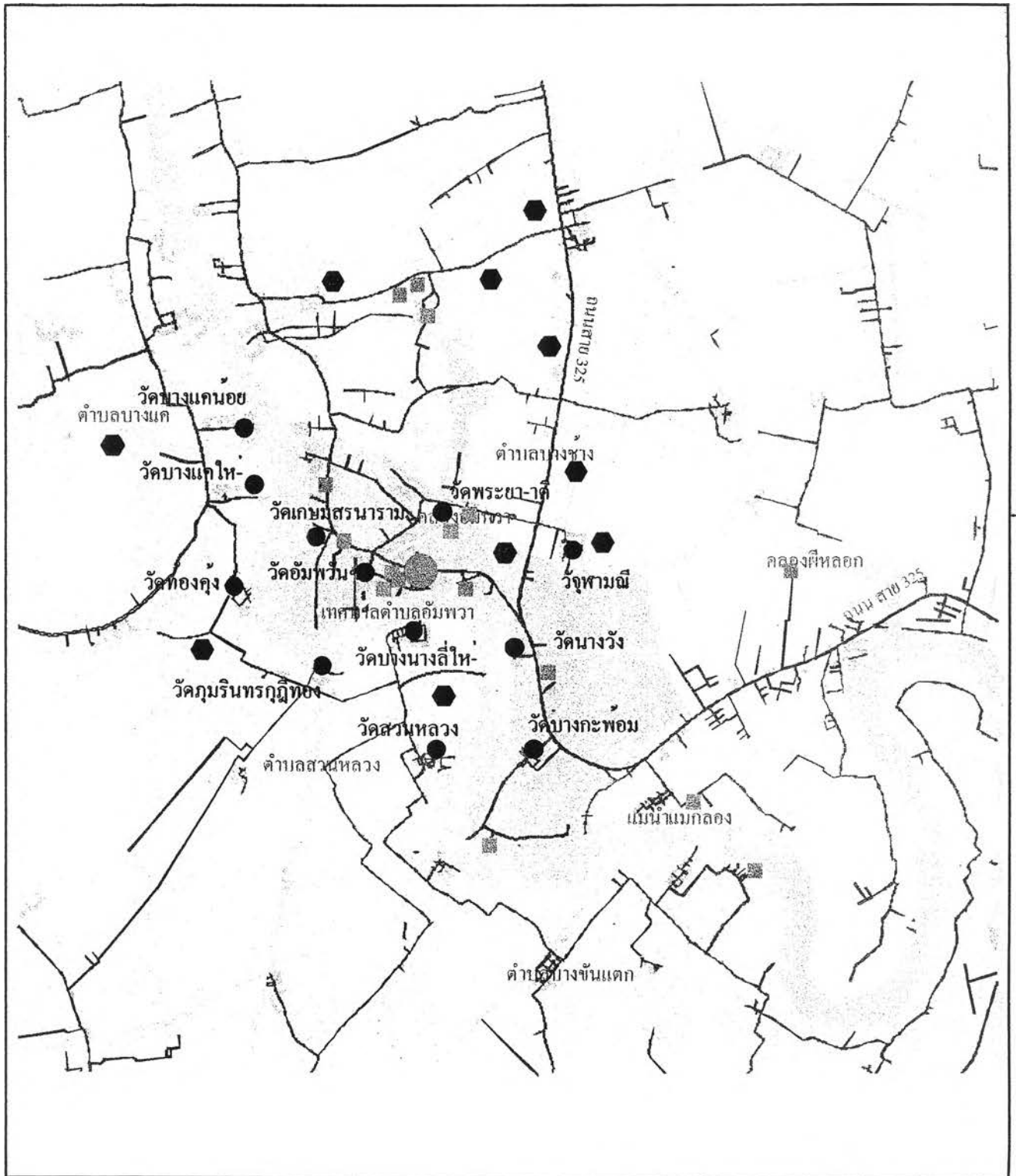

แผนที่ 4-11 แสดงทรัพยากรการท่องเที่ยวในเทศบาลตำบลอัมพวา

การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนบริเวณเทศบาลตำบลอัมพวาและพื้นที่ใกล้เคียง

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

<ul style="list-style-type: none"> ● วัด ■ ร้านอาหาร ● สวน/ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ■ ที่พัก 	
--	--

แผนที่ 4-12 แสดงทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษา

การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนบริเวณเทศบาลตำบลอัมพวาและพื้นที่ใกล้เคียง

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.5.2 ทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง

- บ้านทรงไทยหมู่บ้านทรงไทยเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านเรือนไทย เป็นบ้านเรือนไทยติดคลอง มีที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวที่จะพักรวมกับประชาชนในท้องถิ่น หรือเลือกพักเป็นแบบส่วนตัวก็ได้ เพื่อได้ทราบถึงวัฒนธรรมและความเป็นอยู่แบบเดิมของท้องถิ่น ตำบลปลายโพง่าง อำเภออัมพวา จังหวัด
- พิพิธภัณฑ์บ้านเขยี่สารเป็นพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นที่จัดสร้างขึ้นโดยความร่วมมือของชาวชุมชนบ้านเขยี่สาร
- อุทยานผีเสื้อและแมลงสยามอิน - จัน เป็นสถานที่เพื่อระลึกถึงผีเสื้อสยามอิน - จัน มีอาคารนิทรรศการชีวประวัติ ตั้งอยู่ริมถนนเอกชัย ต.ลาดใหญ่ อ.เมืองฯ จังหวัดสมุทรสงคราม
- พิพิธภัณฑ์เรือเป็นสถานที่แสดงเรือชนิดต่าง ๆ ตั้งอยู่ที่สถานที่เดียวกับอาคารนิทรรศการผีเสื้อสยามอิน - จัน
- วัดคู่สุนามจันทร์ วัดที่สร้างขึ้นราวกรุงศรีอยุธยาตอนต้น มีโบราณสถานทางวัฒนธรรมแห่งชาติ ภายในวิหารมีภาพจิตรกรรมฝาผนัง พระมหากษัตริย์ที่นำศึกษาเชิง
- เจดีย์ไทร 100 ปี (วัดช่องลม) จัดสร้างโดยหลวงพ่อบาย มีความประสงค์จะสร้างพระพุทธฉาย (ถ้ำไทร) อำเภอเมืองสมุทรสงคราม
- ค่ายอนุรักษ์ธรรมชาติคลองหมื่นหาญ
  - เป็นแหล่งป่าชายเลน นกทะเล และเป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำธรรมชาติ มีกลุ่มอนุรักษ์เป็นผู้จัดกิจกรรม โดย อบต.บางแก้ว ให้การสนับสนุน ซึ่งเป็นพื้นที่ต่อกับคอนฮอยหลอด ตำบลบางแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม
- ป่าชายเลน
  - เป็นสถานที่ในการเพาะพันธุ์สัตว์ทะเลตามธรรมชาติ ตำบลแหลมใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม
- พิพิธภัณฑ์วัดดาวโด่ง
  - ตั้งอยู่ที่วัดดาวโด่ง หมู่ 4 ตำบลคลองจินต ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2538 เป็นที่เก็บรวบรวมของเก่าต่าง ๆ เพื่อไว้ศึกษา เปิดให้ชมเฉพาะวันเสาร์ - อาทิตย์ เวลา 09.00 น. - 16.00 น. ตำบลคลองจินต อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม
- สถานีท่องเที่ยวเชิงเกษตร
  - สวนเกษตร ตั้งอยู่ที่ หมู่ 4 ตำบลคลองจินต ติดต่อได้ที่สำนักงานเกษตรอำเภอเมือง ตำบลคลองจินต อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม
- บ้านพักป่าชายเลน ตำบลคลองโคน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

วัดธรรมาวุฒารามอยู่ ที่ตำบลนางตะเคียน หมู่ที่ 6 ต.นางตะเคียน อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม ตำบลนางตะเคียน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

วัดลาดเป้ง

วัดลาดเป้งเป็นวัดที่เก่าแก่ของตำบลนางตะเคียน อยู่ที่ตำบลนางตะเคียน หมู่ที่ 3 ตำบลนางตะเคียน อำเภอเมืองฯ จังหวัดสมุทรสงคราม ตำบลนางตะเคียน อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

คอนหอยหลอด

คอนหอยหลอดเกิดจากการทับถมของตะกอนดินและทรายที่กระแสน้ำของแม่น้ำแม่กลองพัดพามาจากต้นน้ำมาปะทะกับน้ำทะเล และตกตะกอนรวมกันจนเป็นคอนใหญ่ สามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจนในช่วงน้ำลด ตามความยาวจากศาลกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ ออกไปประมาณ 9 กม. ตั้งอยู่บริเวณปากแม่น้ำแม่กลองในพื้นที่หมู่บ้านฉู่ฉี่ ในหมู่ 7 ซึ่งต่อกันกับตำบลบางจะเกร็ง ตำบลแหลมใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม แหล่งทรัพยากรสัตว์น้ำหลายชนิดที่มีมากที่สุด คือ หอยหลอด หลายคนเข้าใจว่าหอยหลอดมีเพียงที่บ้านฉู่ฉี่ที่เดียวในโลก แต่ความจริงแล้วยังมีหอยหลอดในบริเวณอื่นอีก เช่น จ.สมุทรปราการ และจ.ตราด และในต่างประเทศ เช่น อินโดนีเซีย และออสเตรเลีย แต่มีในปริมาณน้อยไม่มากพอที่จะจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ ทำให้คณะรัฐมนตรีมีมติให้คอนหอยหลอดเป็นแหล่งท่องเที่ยวอีกแห่งหนึ่งของประเทศไทยเมื่อวันที่ 20 มีนาคม

วัดศรัทธาธรรม (ชมโบสถ์ไม้สัก)

วัดศรัทธาธรรมมีโบสถ์ที่สร้างขึ้นจากไม้สักทองฝั่งมุกปลายทองรดน้ำ สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2535 โดยพระครูวิสุทธิวงษ์ พระอุโบสถ์ทำจากไม้สักทองทั้งหลังผนังด้านในฝั่งมุกเป็นภาพพุทธประวัติ ภาพรามเกียรติ์ และพระประจำวันเกิดจำนวน 54 ภาพ ด้านนอกพระอุโบสถ์ปิดทองลายไทยรดน้ำทั้งหลัง ภายในพระอุโบสถ์เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรชินราช หลวงปู่ขาวมหาสิริโชคที่ศักดิ์สิทธิ์ หลวงพ่อบ้านแหลม หลวงปู่ทวดเหยียบน้ำทะเลจืด หลวงพ่อลี หลวงพ่อชุม เป็นที่สักการะของประชาชนทั่วไป ตำบลบางจะเกร็ง อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม ศาลเสด็จกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงคราม

วัดบางกล้วย ตำบลโรงหีบ อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

วัดปรกฯ ตำบลโรงหีบ อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

- วัดบางคนทีใน ตั้งอยู่หมู่ 8 ต.บางคนที อ.บางคนที จ.สมุทรสงคราม ตำบลบางคนที อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม
- ค่ายบางกุ้ง (โบสถ์ปรกโพธิ์)เป็นค่ายทหารเรือไทย ที่มีชื่อปรากฏอยู่ในพงศาวดารชาติไทย เป็นสถานที่แห่งหนึ่งที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ในสมัยกรุงธนบุรีไทยเคยรบกับพม่า ตำบลบางกุ้ง อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม
- วัดมัจฉาวัคเจริญ เป็นอารามหลวงตั้งอยู่ตำบลบางนกแขวก อ.บางคนที จ.สมุทรสงคราม
- วัดเจริญ หน้าวัดมีอุทยานวังมัจฉาเป็นแหล่งที่มีปลาตะเพียนชุกชุนที่สุด ตำบลบางนกแขวก อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม
- วัดโบสถ์ วัดสมัชชอยุทธยา มีโบสถ์เก่าแก่สมัชชอยุทธยา
- วัดปราโมทย์ ทุกปีจะมีงานประจำปีในเดือนตุลาคมทำบุญออกพรรษา มีตักบาตรรอบโบสถ์ ประกวดแต่งกายชุดไทย แข่งเรือ ชกมวยและมีจิวแสดงให้แสดงให้หลวงพ่อโต ตำบลบ้านปราโมทย์ อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม

4.5.3 ที่พักสำหรับนักท่องเที่ยวในจังหวัดสมุทรสงคราม

1) รีสอร์ท โฮมสเตย์

- บ้านสวนล้านนา บ้านพักแบบโฮมสเตย์ 2 ชั้น รูปแบบของบ้านสวน ท่ามกลางธรรมชาติ รมรื่นด้วยดอกไม้ สวนผลไม้ เงียบสงบเป็นส่วนตัว
- บ้านสวนอัมพวา 15 หมู่ 12 ต. สวนหลวง อ. อัมพวา จ. สมุทรสงคราม บ้านทรงไทยริมคลองประชาชมชื่น บรรยากาศร่มรื่นริมน้ำ บ้านกลางสวนส้มโอ
- บ้านทิพย์สวนทอง ริมถนนอัมพวา-บางนกแขวก อำเภอบางคนที
- บ้านกลางสวน เป็นสถานที่พักผ่อน ตั้งอยู่ท่ามกลางสวนมะพร้าว สวนผลไม้
- บ้านทรัพย์เกษม ที่พักที่สงบและร่มรื่น ของบ้านทรงไทยริมแม่น้ำ และพืชสวนนานาพันธุ์ความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมตาม
- บ้านสวนศรีวิรา บ้านสวนศรีวิราบ้านพักสำหรับผู้ที่ยินชมธรรมชาติอยู่ท่ามกลางสวนเกษตรปลอดสารพิษอันร่มรื่น สถานที่พัก เป็นบ้านพักเรือนไทยโบราณ ตั้งอยู่ติดกับริมคลอง
- บ้านสวนพวงทอง ริมคลองจอมปลวก บรรยากาศร่มรื่นด้วยพันธุ์ไม้ดอกไม้ผลนานาชนิด สะอาด สะดวก สบาย
- บ้านสวนรัก บ้านพักสไตล์รีสอร์ทและแบบโฮมสเตย์

- บ้านจิตชล โสมสเคย์สไคส์รีสอร์ท เป็นส่วนตัว ริมแม่น้ำแม่กลอง แหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
- บ้านสวนสุขเจริญ บ้านทรงไทยประยุกต์ บรรยากาศแบบชาวสวน ห้อมล้อมด้วยพันธุ์ไม้นานาชนิด
- บ้านสวนมโนเวชพันธุ์ รมรื่นด้วยพันธุ์ไม้ผลและไม้ดอกนานาชนิด ที่พักผ่อนสะดวกสบาย การเข้าค่ายเยาวชนอนุรักษ์ธรรมชาติ วัฒนธรรมไทย วิถีชีวิตชุมชน พร้อมกิจกรรม ล่องเรือชมหิ่งห้อย และสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ จักรยานชมสวน พายเรือตกปลา เล่นน้ำ
- บ้านสวนคุณยาย เจียบสงบเป็นส่วนตัว สัมผัสธรรมชาติบรรยากาศริมคลองบางน้อย น้ำใสสะอาด รมรื่นด้วยสวนมะพร้าว สวนกล้วย และผลไม้้นานาชนิด
- บ้านบรรณารักษ์ ต.บางแค อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม
- บ้านแม่อารมย์ ต.อัมพวา อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม
- โสมสเคย์ปลายโพงพาง ต.ปลายโพงพาง อ.อัมพวา ฯ จ.
- บ้านท่าคา ต.ท่าคา อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม
- บ้านหัวหาด ต.เหมืองใหม่ อำเภอัมพวา จ.สมุทรสงคราม
- บ้านสุพานี ตั้งอยู่หลังวัดเสด็จ ตำบลแควอ้อม อำเภอัมพวา จ.สมุทร
- คุ้มแสงทอง ตั้งอยู่ในซอยวัดลังกา ถนนสมุทรสงคราม-บางแพ
- ชาวเล เลขที่ 50/6 หมู่ 6 ตำบลบ้านปรก อำเภอ จ.สมุทรสงคราม
- บ้านชมเคื่อน ซอยวัดจันทร์เจริญสุข ถนนสมุทรสงคราม-บางแพ
- บ้านท้ายหาดรีสอร์ทแอนด์วอเตอร์สปอร์ต ต.ท้ายหาด อ.เมือง สมุทรสงคราม
- เรือนกระดั่งงา ต.กระดั่งงา อ.บางคนที จ.สมุทรสงคราม
- บ้านสวนสองครุ ต.กระดั่งงา อ.บางคนที จ.สมุทรสงคราม
- บ้านไม้หอม ต.บ้านปรก อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
- บ้านลุงจันทร์ อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
- บ้านเรือริมคลอง อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
- เรือนแม่ลำพู ต.ท้ายหาด อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
- บ้านเรือนเพ็ญ ต.สวนหลวง อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม
- บ้านสุขเสวตร์ ต.คลองจิน อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม
- ชาวเล ต.บ้านปรก อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม

2) โรงแรม

- นาราคอร์ท ถนนพระราม 2 กม.56 อ.เมือง
- อลงกรณ์ 1 ถ.เกษมสุขุม อ.เมือง
- อลงกรณ์ 2 ถ.เกษมสุขุม อ.เมือง
- แม่กลองโอเต็ล ถ.เพชรสมุทร อ.เมือง

4.5.4 ผลิตภัณฑ์ และภูมิปัญญาท้องถิ่นในอำเภออัมพวา

1) เทศบาลตำบลอัมพวา

- อุทยาน ร. 2 อนุรักษ์พันธุ์ไม้ในวรรณคดี รวมทั้งการจำหน่ายพันธุ์ไม้ต่างๆ
- กลุ่มหัตถกรรมเซรามิกซ์และเบญจรงค์
- บ้านคั่วกาแฟ เป็นร้านคั่วกาแฟส่งออก และสาธิตการคั่วกาแฟ
- บ้านทำขนมจันอับ เป็นร้านทำขนมจันอับส่งออก และสาธิตการทำขนมจันอับ
- บ้านทำถั่วทอดเป็นร้านถั่วทอดแบบโบราณจำหน่าย

2) ตำบลสวนหลวง

- บ้านคนตรี เป็นถิ่นกำเนิดหลวงศิลป์บรรเลง รับผิดชอบดนตรีและแสดงงานในวันสำคัญๆ และงานเทศกาลต่าง
- ชนบทพื้นบ้าน กลุ่มทำขนมไทยต่างๆ เพื่อการอนุรักษ์และเผยแพร่ขนมไทยโบราณ
- สวนส้มโอ พันธุ์ขาวใหญ่ ปลูกส้มโอส่งออกและจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- เรือจิวของลุงศิลป์ แสงจันทร์ ทำมาจากไม้ขนุน ไม้กะท้อน หรือไม้จากเรือเก่าพร้อมกับการทำกิจการแตรวง “วง ส.จุฬาลักษณ์
- กลุ่มเกษตรกร ทำน้ำตาลมะพร้าว สาธิตวิธีผลิตและจำหน่ายน้ำตาลมะพร้าว

3) ตำบลบางนางลี่

- อนุรักษ์ว่าวไทยโบราณ ผลิตและจำหน่ายว่าวไทยเพื่อการอนุรักษ์

4) ตำบลบางแค

- กะลามะพร้าว ใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่นมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ
- ผลไม้ (ส้มโอ/มะพร้าว/ลิ้นจี่) ปลูกผลไม้และจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

5) บางช้าง

- กลุ่มหัตถกรรมบ้านทรงไทยบ้านบางช้าง ผลิตภัณฑ์บ้านทรงไทยบ้านจิวและเรือจิวทำจากไม้หรือเรือที่ไม่ใช่แล้ว
- ปิ่นสุวรรณ เบญจรงค์ สถานที่ผลิตเบญจรงค์ที่มีชื่อของประเทศ
- บ้านนงมะพร้าว ผลิตภัณฑ์จากมะพร้าวนำมาประดิษฐ์เป็นของใช้ต่างๆ

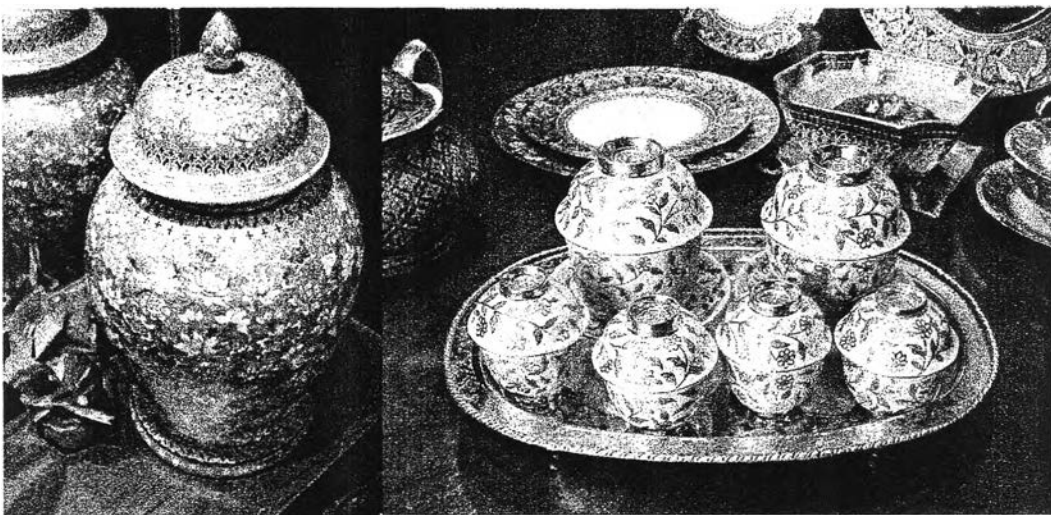
6) ต.จอมปลวก อำเภอบางคนที

- กลุ่มหัตถกรรมกะลาและก้านทางมะพร้าว คุณสนั่น จันทร์คารา และคุณสมชาย ปิ่นโสภา หมู่ 5 ต.จอมปลวก อ.บางคนที จ.สมุทรสงคราม

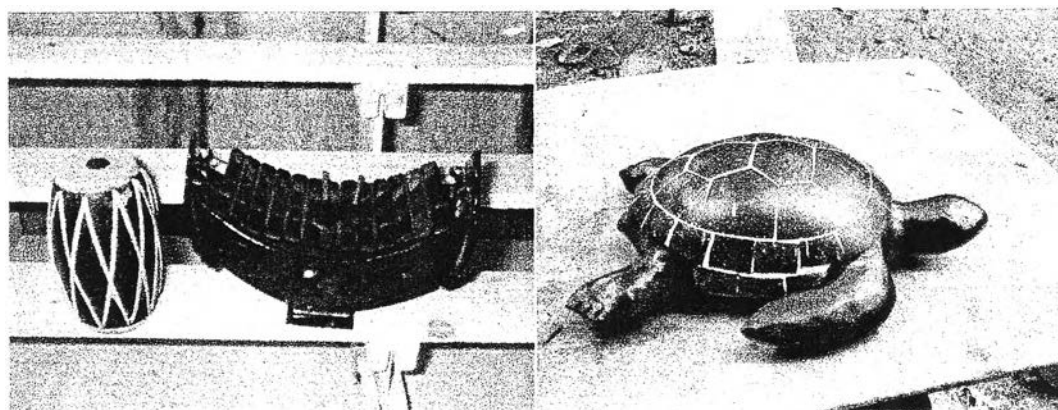
7) ต.บางกระบือ อ.บางคนที

- บ้านกะลาบรรเลง 45 หมู่ 3 ริมถนนสายบ้านแพ – แม่กลอง ต.บางกระบือ อ.บางคนที จำหน่ายและประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าว

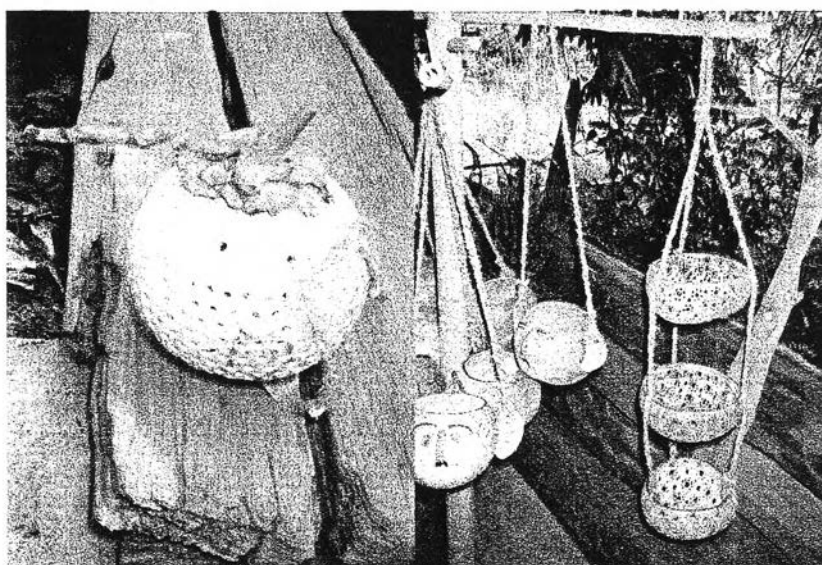
จากการศึกษาสภาพทั่วไปของพื้นที่

ภาพที่ 4-11 ภาพผลิตภัณฑ์เบญจรงค์ของปิ่นสุวรรณเบญจรงค์

ภาพที่ 4-12 ภาพผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าวจากภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่

ภาพที่ 4-13 ภาพผลิตภัณฑ์จากกะลามะพร้าวจากบ้านกะลาบรรเลง

ภาพที่ 4-14 ภาพผลิตภัณฑ์เรือจำลองและเรือนไทยจำลอง

4.5.5 ปฏิทินการท่องเที่ยว

กิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่เทศบาลตำบลอัมพวาและพื้นที่ใกล้เคียงในปฏิทินการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีดังนี้

เดือนมกราคม

- งานปีใหม่ชุมชน

เดือนกุมภาพันธ์

- เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ร.2 (อุทยาน ร.2)
- ชมนิทรรศการ สาธิตศิลปวัฒนธรรมไทย ชมนาฏศิลป์ตามบทพระราชนิพนธ์ของ ร.2
- รัชกาลที่ 2 การประกวดพันธุ์ไม้ต่าง ๆ สินค้าพื้นเมือง ผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ พันธุ์ไม้ของ
- ที่ระลึก และของฝากจากจังหวัดสมุทรสงครามในราคาข่อมเขา

เดือนเมษายน

- นมัสการหลวงพ่อบ้านแหลม วัดเพชรสมุทรวรวิหาร ต.แม่กลอง มีการแห่รูปหล่อ
- จำลองหลวงพ่อบ้านแหลมและรูปหล่อท่านเจ้าคุณมหาสิทธิการ (ทอง) แห่ถนนาง
- สงกรานต์ และสงฆ์น้ำพระสงฆ์
- วันขึ้นจี่ และของดีสมุทรสงคราม ณ ศาลากลางจังหวัดสมุทรสงคราม จำหน่ายผลผลิตของเกษตรกร และสินค้าพื้นเมือง ประกวดธูปผชาติ ชมการแสดงดนตรี
- นาฏศิลป์ ฯลฯ

เดือนเมษายน - พฤษภาคม

- ตะวันรอนคอนฮอยตลอด ณ ศาลกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ อ.เมือง ลักการะ
- พระบรมรูปกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ อนุรักษ์คอนฮอยตลอด จำหน่ายสินค้า
- พื้นเมือง อาหารทะเล และผลผลิตของเกษตรกร ชมกีฬาทะเล เช่น กอล์ฟ
- มวยทะเล ปีนเสาน้ำมัน วิ่งมาราธอน ฯลฯ

เดือนสิงหาคม

- วันส้มโอขาวใหญ่ จังหวัดสมุทรสงคราม ชมนิทรรศการการเกษตร จำหน่ายผลผลิตของเกษตรกร ผลิตภัณฑ์กลุ่มแม่บ้าน เกษตรกร ประกวดผลไม้ พืชผัก ไม้ดอก ไม้ประดับ
- งานเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระราชินี มีการออกร้าน ตอนเช้ามีการตักบาตรโดยพระรับบาตรทางเรือกว่า 20 รูป และมีตลาดน้ำตอนกลางคืน

เดือนพฤศจิกายน

- วันลอยกระทง มีการประกวดกระทง มีการแข่งขันเรือชิงถ้วยพระราชทานของ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี แข่งขันเรือพายท้องถิ่น ที่เทศบาล ตำบลอัมพวา มีการฉายหนังกลางแปลงกลางคลองอัมพวา

เดือนธันวาคม

- งานประจำปีวัดเขายี่สาร อ.อัมพวา ชมกิจกรรมฝ่าผ่นงลายไทยโบราณในโบสถ์
- ชมถ้ำพระนอน วังมัจฉาน้ำเค็ม จำหน่ายผลิตผลทางการเกษตร ชมมหรสพ
- งานวัดและงานทำบุญขึ้นปีใหม่

จากการศึกษาสภาพทั่วไปของพื้นที่ศึกษาดังกล่าวทำให้ทราบถึงสภาพทาง กายภาพ ประวัติศาสตร์ สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ ภายในพื้นที่ศึกษา ซึ่งจะเป็นข้อมูลฐานเพื่อนำไปสู่การศึกษาวเคราะห์เกี่ยวกับ สถานการณ์ ศักยภาพการรองรับการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนในบริเวณเทศบาล ตำบลอัมพวาและพื้นที่ใกล้เคียง ในบทที่ 5 ต่อไป

- ① แหล่งท่องเที่ยวช่วงหน้าฝน
- ② แหล่งท่องเที่ยวช่วงหน้าหนาว
- ③ แหล่งท่องเที่ยวช่วงหน้าร้อน

แผนที่ 4-13 แสดงแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละช่วงเวลา

การพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนบริเวณเทศบาลตำบลอัมพวาและพื้นที่ใกล้เคียง

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย